

A TEREMTÉS TÖRTÉNETE

Magosan fönt, az égből is túl, napsugár-sátrából uralkodott ÚR-ISTEN a világ fölött, két édes testvérével, a napsugárba öltözött BOLDOGASSZONNYAL és az éjszaka sötétjébe öltözött ÖRDÖNGASSZONNYAL együtt. Mikor a föld teremtésére került a sor, a sivár pusztaság szépítését két testvérére bízta az ÚR. Boldogasszony kioldotta hajának hét aranyos tincsét, s ahol megérintette velök a földet, hét hatalmas folyó támadt ott nyomban. Ugyanakkor Ördögasszony is megérintette hajával a földet, de az érintés nyomán ingoványos mocsarak keletkeztek. Míg Boldogasszony megteremtette a szorgalmas és hasznos méhecskét, az alatt Ördögasszony rászabadította a földre a mérges és haszontalan darazsat. Boldogasszony beültette a földet, jó gyümölcsöt termő fákkal és bokrokkal, hasznos növényekkel, jóízű gombákkal, de alig végzett vele, Ördögasszony nyomban odaültette közéjük a mérges gombákat, mérges gyomokat és mérges gyümölcsöket termő fákat és bokrokat. Mikor ÚR-ISTEN meglátta, hogy mit cselekedett Ördögasszony, eltiltotta a teremtés további munkájától. Haragjában Ördögasszony leereszkedett a tenger fenekére, hogy onnan hozzon föl szájában agyagot, amiből megalkothatná saját szobrát a földön. De abban a szempillantásban, amikor szájában az agyaggal felszínre bukkant, odafönt a nap-sátrában ÚR-ISTEN parancsot adott, hogy minden, ami a földön van, növekedni kezdjen. Így aztán Ördögasszony szájában nagy hirtelen elkezdett növekedni az agyag is, de olyan gyorsan, hogy majdnem megfulladt tőle szegény feje. Szép arca eltorzult és majdnem feketévé kékült a kintől. De utolsó pillanatban még ki tudta köpni szájából az agyagot, s ahol földre esett az Ördögasszony szájából kiköpött agyag, ott azon nyomban csúnya, sziklás hegyekké változott. Mert mindaddig szép lapos volt ám a föld felszíne, akár ÚR-ISTEN tenyere. Így keletkeztek rajta a hegyek, ahol lábát töri a ló, szakadékba zuhan a birka, és vadállatok leselkednek a legelésző jószágra. ÚR-ISTEN úgy megharagudott ettől, hogy arany kopjájával mély likat ütött a föld felszínén, s annak mélységes mélyére számúzta gonosz testvérét, Ördögöt. Miután a föld így szépen elkészült volt, ÚR-ISTEN fölnyúlt az égből tetejébe, s letört egy kis darabot a napból. Ebből formálta az első embert és az első asszonyt. S mivel még maradt a kezében egy kis törmelék a napdarabkákból, ebből a törmelékből teremtette meg az ember és az asszony két hűséges szolgáját: a lovat és a kutyát. Egy reggel az első asszony szépséges aranyvirágot talált a sátra előtt. Fölvette, kendőjébe takarta, és vitte nagy örömmel, hogy megmutassa az urának. Ahogy az ember és az asszony együtt kibontották a kendőt, az aranyvirág helyett egy szép kis fiúgyermeket találtak benne, aki rájuk mosolygott kedvesen s az asszonynak azt mondta "édesanyám", az embernek pedig azt, hogy "édesapám". Az ÚR-ISTEN elrendelte, hogy az első ember-fia neve Világügyelő legyen s mesterségévé tette, hogy tanítójává váljon az emberiségnek, a kezdet kezdetétől mind a világ végezetéig. Világügyelő hozzá is fogott nyomban a munkához, s megtanította az embert, az asszonyt s minden leszármazottúkat, hogy miképpen készítsenek maguknak íjat, halfogó hálót, megtanította őket a pásztorkodás sokféle titkára, de legfőképpen pedig arra, hogy miképpen engedelmeskedjenek a Teremtő

törvényeinek. Amikor ÚR-ISTEN látta, hogy Világügyelő irányítása alatt minden rendben haladt a maga kitűzött útján, visszatért napsugár-sátrába aludni, s rábízta az embert saját erejére és leleményességére. Hogy még gazdagabbá tegye az ember számára a földet, Világügyelő lehozta az égi mezőkről a tündéreket meg a törpéket, azok pedig magukkal hozták saját kincseiket: éneklő madarakat, pillangókat, illatozó, színes virágokat, szitakötőket és csigákat és mindenféle egyéb holmit. Mélyen lent, a föld alatt, ahova ÚR-ISTEN haragja száműzte volt, Ördögasszony megszülte gonosz leányát, Kincset. Kincs hamarosan csábítani kezdte a föld felszínén élő embereket a maga rejtett aranyával, ezüstjével, drágaköveivel és vakon engedve a csábításnak az emberek elkezdtek bányákat ásni a föld mélye felé, hogy meglegeljék a sötét sziklaüregeket, ahova Kincs rejtette el a maga föld alatti ajándékait. De ahogy ezeket, a sötét üregeket rendre feltárták, az arannyal, ezüsttel és drágakövekkel együtt Ördög gonosz lidércei is sorra kiszabadultak a föld alól, és terjeszteni kezdték az emberek között a betegségeket, viszálykodásokat és rászabadították az emberre Ördög bűneit, a gyilkolást, lopást, hazudozást s végül a legnagyobb Gonoszt is: a háborút. Úgy megrontották ezek a földi életet, úgy megtöltötték gyűlölettel, hogy Boldogasszony éjjel-nappal sírt odafent az égben s könnyei megtöltötték sóval a tengereket. Hiába igyekezett Világügyelő tanítani az embereket, hogy miképpen legyenek jók, szerető szívűek, becsületesek és boldogok, csak nagyon kevesen hallgattak reá. Ezek voltak a Választottak: a magyar pásztornépek, akik széles, szabad mezőkön legeltették a maguk nyájait. Éjszaka fölnéztek a csillagos égre, és tudták, hogy ott fönt a magasban valahol ÚR-ISTEN vigyázza a világot, Igazsággal a jobb kezében és Szeretettel a balban. Ragyogó-tiszta éjszakákon látták odafönt a Hét Küszöböt, mely az ÚR sátrához vezet. Látták a csillogó Küszöb-órét s az ÚR sátra körül a csillogó Szerűskertet, ahol Kaszás aratta a csillag-gabonát, míg mögötte asszonya, Sánta Kata cipelte a kosarat. Láthatták a Hadak Útját, melyen égbe lovagolnak a hősi halottak, s a Nagy Göncöl szekerét, melyen olykor-olykor ÚR-ISTEN maga szekerezte be az égi mezőket. Ilyenkor dörögtek a szekér kerekei odafönt, és amikor a lovak patkója csillagot ért, villám szikrázott keresztül az ég boltozatán. Olykor megharagudván Ördög gonoszságain, Isten-nyilát hajított alá az ÚR a földre. Máskor meg csillagba ütközött az égi szekér kereke, s a szekér derekából aláhullott hatalmas dördüléssel egy Mennykő. Békés, szelíd nyári éjszakákon Boldogasszony alászállott a földre a maga saját szekerén, a Kis Göncölön, s hozott az emberiség számára gyógyító növényeket és jó gondolatokat. Mióta Ördög leánya, Kincs rászabadította a földre a maga gonosz szolgálait, Gyűlöletet, Irigységet, Háborúságot és a sokféle betegségeket, az emberiség nagy tanítómestere, Világügyelő kénytelen volt bujdosásba menni. Senki sem tudja, hogy hol rejtőzködik. Senki, kivéve a legöregebb pásztor, a táltos maga. Ő az egyetlen titoktudó, s amikor ő eltávozik a földi életből, utolsó leheletével megsúgja utódjának a titkot. Így aztán nemzedékről nemzedékre száll a titok tudása, hogy az emberiség egyetlen reménye soha el ne vesszen. Magányos éjszakán, kint a végtelen pusztán egy öreg pásztor megsúgta nekem is a szent titkot. A bűvőhely, ahol Világügyelő, a nagy tanítómester várakozik türelemmel, amíg az emberiség megleli végre a hozzá vezető utat, ez a titokzatos bűvőhely nem egyéb, mint az emberi szív maga.

A CSODASZARVAS

Réges-régen, messze keleten volt egy gyönyörűszép ország. Észak felől magos hegyek övezték, délen a csillogó, kék tenger határolta. Két nagy folyó eredt a hegyekben s kanyarodott alá a tenger felé, szelíd dombok s füves, szép rónaságok között. Akik abban az országban éltek, nemcsak bátor harcosok és ügyes vadászok voltak, de kitűntek szorgalmukkal, tudásukkal és bölcsességükkel is. Boldogan és békés jólétben éltek világhíres királyuk, NIMRÓD ÚR uralkodása alatt.

Nimród királynak két fia volt. Egyiket Hunornak, másikat Magornak hívták. Jó lovasok, bátor vadászok voltak, akárcsak az apjuk. Válogatott legényeik élén olykor napokig oda voltak vadat űzni a rengeteg mélyén. Egy ilyen alkalommal, amikor vadászni voltak, mindegyikük százszáz válogatott legénnyel, pompás paripákon, egyszerre csak egy gyönyörűszép fehér szarvas ugrott ki eléjük az erdőből. Ezüstösen-fehéren csillogott a szőre, mintha csak tiszta holdsugárból lett volna, s agancsai hegyén ezernyi csillag tündökölt.

Legényeik élén Hunor és Magor űzőbe vették a csodálatos vadat. Dombra föl, völgybe le, füves mezőkön keresztül, patakokon át, reggeltől estig folyt a hajsza. Mikor a nap lement, s fáradt volt ló és ember, a csodaszarvas eltűnt, mintha csak föld nyelte volna el. Letáboroztak éjszakára a testvérek, de alig ültek nyeregbe másnap reggel, újra csak ott volt előttük a csodálatos állat, mintha várt volna rájuk, s a hajsza kezdődött előlről. Dombra föl, völgybe le, mezőkön, patakokon, hegygerinceken át, mindég észak felé, reggeltől késő estig. Este a fehér szarvas eltűnt újra, s a vadászok táborot ütöttek. Reggelre kelve elhatározták, hogy indulnak haza, de alig ültek nyeregbe, megjelent a csodaszarvas újra, s vitte, csalogatta őket tovább, egyre távolabb Nimród Úr országától. Napokig folyt ilyen módon a hajsza s a csodálatos fehér szarvas csalogatta őket nap nap után, hegyeken át, völgyeken keresztül, mindég északnak. Atkelve a magos hegyeken hét napon keresztül követték a csodaszarvast feneketlen, lidérces mocsarakon át, míg a hetedik nap estéjén olyan gyönyörű földre jutottak, melyhez foghatót még nem láttak addig. Selymes rétek, ligetes erdők, csillogó tavak és csobogó patakok vették körül őket, az erdők tele vaddal, a vizek tele hallal, s a mezők füve a lovak hasáig ért.

Mihelyt a nap lement, a fehér szarvas beugrott egy kék vizű, kis tóba és eltűnt benne örökre.

A fáradt vadászok táborot ütöttek az erdőliget szélén, s hamarosan álomba szenderültek. Az éjszaka közepén azonban Hunor és Magor csodálatosan szép énekszóra ébredtek. A tó felől jöttek a hangok, s ahogy óvatosan követték a csábító énekszót a holdvilágos, csillagporos éjszakában, egyszerre csak olyan csodálatos kép tárult a szemük elé, hogy még a lélegzetük is elakadt tőle. A parton, pontosan azon a helyen, ahol a csodaszarvas eltűnt, kétszáz tündérlány énekszavára lejtette búbájos

táncát DUL király két szépséges szép lánya a holdsugár ezüstjébe öltözve.

Hunor és Magor azon nyomban szerelembe estek a tündérr király két gyönyörű lányával. Ott helyben feleségül is vették őket, a kétszáz legény pedig a kétszáz tündérleányt, s letelepedtek velük az új országban.

Hunornak és kíséretének a leszármazottjai hunoknak nevezték magukat, s Magornak és száz legényének az utódai lettek a magyarok.

A HUNOK ÚTRA KELNEK

A HUNOK ÚTRA KELNEK

Évszázadok jöttek és mentek, évezredek teltek. Hunor és Magor népei egyre jobban elszaporodtak. Eljött aztán az idő, amikor többen voltak, mint csillag az égen, fűszál a mezőn és homokszem a pusztaságban. Az erdőnek nem volt már elég vadja, tavaknak, folyóknak elég hala, hogy mindenkinek jusson belőle s a mezőkön nem volt elég hely a legelő jószág számára.

A legöregebb táltos gyűlésbe hívta össze a törzsek vezéreit és a nemzetségek fejeit, hogy megtanácskoznák a jövőt. Amikor mindannyian összejöttek, annyian voltak, hogy égaljtól égaljig egyebet sem látott a szem, csak sátrakat. Éjszakánként a tábortüzek száma vetekedett az égbolt csillagjaival.

Egy éjszaka, amikor a Göncöl Szekér rúdja fölfele mutatott, vezérek és törzsfők meghozták a döntést. Megegyeztek abban, hogy Hunor népe, a hunok elindulnak a lenyugvó nap nyomát követve új hazát keresni.

Mikor feljött a nap, a táltosok fehér mént áldoztak az ÚR tiszteletére, búcsút vett egymástól a két testvér-nemzet, aztán a magyarok hazamentek a szállásaikra, a hunok pedig készülődni kezdtek a nagy útra.

A száznyolc törzs Bélát, Kevét és Kadosát választotta az élcsapat vezérévé.

Mindegyikük választott magának ezer kipróbált harcost, s pompás lovaikon, kürtzó mellett elindultak nyugat felé, mint a rohanó árvíz.

Bendegúz vezetése alatt az egész hun nemzet követte őket lassú, szervezett menetben. Elöl, lóháton a férfiak. Mögöttük, végtelen hosszú sorokban a sátorszekerek, megrakva asszonnal, gyerekekkel, szükséges holmival. Hátul a ménesek, gulyák és birkanyájuk ugató komondorok, pulik és ostorpattogtató csikósok, gulyások, juhászok irányítása alatt. Mintha maga a haragos tenger indult volna meg előnteni a világot, úgy hömpölygött a hunok árja nyugat felé. Mikor elérték a széles ATIL folyót (Volga), tábort ütöttek. Lovas legények indultak le és fel a nagy folyó mentén gázlót keresni, míg a férfiak gondosan átvizsgálták a hatkerekű szekereket, megjavították, ami javításra várt, a pásztorok pedig megpihentették nyájukat a folyóparti dús legelőkön.

Bendegúz parancsára az asszonyok ezrei felfújható bőrtömlőket készítettek a szekerek alá, hogy azok útján biztosítsák majd az átkelést a haragos folyón.

Az aranyozott vezéri sátorban ezalatt második gyermekével vajúdott Bendegúz asszonya. Amikor az este készíteni kezdte a bíborágyat Nap-Isten számára, mind a száznyolc hun nemzetség feje oda gyűlt össze a vezéri sátor köré s tábortüzek mellett, aranykupákból iddogálva várták a nagy eseményt, s kutatták szemeikkel az égboltot titokzatos jelek után. Egyszerre csak Bendegúz elsőszülött fia, a gyermek Buda fölmutatott ujjával az égre.

– Édesapám! Odanézzzen! – kiáltotta izgatottan. – Nap-Isten és Hold-Isten együtt vannak az égen!

Míg valamennyien elcsodálkozva nézték a különös jelenséget az égen, a vezéri sátor függönye félrelebbent, és egy vajákos asszony lépett ki rajta újszülött csecsemővel a karján.

– Fiú! – jelentette büszkén és boldogan.

Ősi szokás szerint Bendegúz karjába vette újszülött fiát, magasba emelte a tábortűz fölött, és azt mondta:

– Legyen a gyermek neve Atil, eme nagy folyó emlékezetére!

Másnap a hunok átkeltek a folyón, s feltartóztathatatlanul, mint az árvíz nyomultak előre, nyugatnak. Az útlejtekbe eső népek vagy csatlakoztak hozzájuk, vagy ész nélkül menekültek. Nem volt hatalom, mely megállíthatta volna őket. Gótok, vandálok, rómaiak között futótűzként terjedt a hunok híre, s voltak, akik arról suttoztak, hogy akik jönnek, nyargaló lovakon, nem is emberek, hanem ördögök és boszorkányok leszármazottai. A görögök kentauroknak nevezték a hun harcosokat, mint akik egybenőttek a lóval.

Átkelve a Kárpátokon, lezúdultak a Tisza–Duna-közének termékeny alföldjére, s elérték a Római Birodalom keleti tartományának, Pannóniának határát. Római krónikák szerint Macrinus, Pannónia katonai parancsnoka megerősítést kért a hunok jöttének hírére, és a megerősítés meg is érkezett Pannóniába Detre, a barbár vezérlete alatt.

Míg Macrinus és Detre még mindég a haditerven tanakodtak, az éjszaka leple alatt átkeltek a hunok a Dunán, és rajtaütöttek a rómaiak táborán.

Detre azonban hamarosan összeszedte megzilált seregét, és Tárnok síkságán szembefordult az üldöző hun élcsapattal. Keve és harcosai életüket veszítették a híres csatában, de súlyos veszteségeket szenvedtek a rómaiak is, és kénytelenek voltak Tulna városáig visszavonulni.

Kevét és harcosait illő pompával temették el a hunok. A helyet, ahol sírdombját emelték, ma is Keveházának nevezik.

A temetés után a hunok úzóbe vették Detrét, és Gesumornál megütköztek hadaival. Hajnaltól estig tartott a rettenetes csata, melynek során elesett Macrinus, római hadvezér, de halálát lelte Béla és Kadosa is. Maga Detre, hun nyíllal a homlokában, még élve eljutott Rómáig, hogy hírért vigye a római hadak gesumori nagy vereségének.

Róma békeköveteket küldött a hunokhoz arany és ezüst ajándékokkal megrakodva, és attól kezdve minden évben adót fizetett, hogy megmentődjön a hunok betörésétől.

ISTEN KARDJA

ISTEN KARDJA

A Kárpátok-övezte, új hazában úgy érezték magukat a hunok, mintha Úr-Isten kimondottan az ő számukra teremtette volna azt a gyönyörű országot. Az erdők tele voltak vaddal, a folyók hallal. Édes fű nőtt a termékeny lapályon, bőven volt legelő a jószág számára.

Bendegúz halála után elsőszülött fia, a bölcs és szelíd Buda lett a hun nemzet vezére. Uralkodása alatt békésen telt az idő. Csupán a tábortüzek mellett énekeltek az igricek hősi dalokat hajdani csatákról.

De mint mindég, a fiatal harcosok egy idő múlva beleuntak a békés életmódba. Csata izalmát kívánta a vérük. Túl a Dunán még mindég rómaiaké volt a föld, s a fiatal harcosok nyugtalanul várták, hogy mikor mérhetik össze erejüket újra a római légiókkal.

De Buda gondosan örködött a békén. Palotát építtetett magának római mintára, s egyetlen szenvedélye a vadászat volt. Még az éjszaka sötétjében bekerítettett harcosaival egy jókora darab erdőt, s napkeltekor, kürtzó jelére megindult a hajtás, kikergetve barlangjából a medvét, bűvőhelyéről a szarvast. Vadkan, hiúz, farkas nem menekülhetett a vadászok nyilai elől.

Egy ilyen vadászat alkalmával történt, hogy egy nyilaktól sebzett, hatalmas vadkan Budára támadt. Úgy vitte haza kísérete, halva, Dunaparti pompás palotájába a vezért.

Hamuval mázolták be arcukat a nemzetségfők és gyászolták Budát negyven napig, ősi szokás szerint. De gyászuk nem volt igazi. Fegyverkovácsok már készítették a nyílhegyeket, élesítették a kardokat, csákányokat, harcosok ökörbőr-páncéljukat javígtatták és szállásról szállásra járt a szó: ki lesz az új vezér? Attila?

– Minek háborúzni? – mondogatták az óvatos vének. – Róma küldi az aranyat, s mindenünk megvan, amit szemünk-szánk megkíván!

De a fiatalok unták már a békés életet, s csatázni akartak.

A negyvennapos gyászidő letelt, s Budát eltemették fejedelmi pompával, ahol ma Buda városa áll. Összegyűltek a nemzetségek fejei, hogy új vezért válasszanak a nemzet élire. Szokás szerint, ha senkinek nem volt kifogása ellene, Atillán volt az uralkodás sora. De ha valakinek is aggályai voltak, a többség szava döntött.

A nemzetségfők még mindég a tanácstűz körül ültek széles körben és vitatkoztak, amikor egyszerre csak habzó lovon egy pásztorgyerek nyargalt be közéjük.

– Ostort a tiszteletlen fickónak! – mordultak föl a tanácskozók, de a pásztorfiú izgatott hangja túlkiabálta a szavukat.

– Urak! Hunok vezérei! Égő kard! Égő kard hullott alá az égből!

Attila fölkelte helyéről, kezének egyetlen mozdulatával lecsöndesítette a tömeget, majd odalépett a reszkető inú, izzadt lóhoz, s leemelte róla a fiút.

– Beszélj, fiam – mondta –, s hangosan, hogy mindenki megértsen.

– Új legelőhelyre tereltem a jószágot tegnap – mondta izgatottan a gyerek –, s az éjszaka folyamán tüzet láttunk aláhullani az égből, nem csupán én, de a többiek is mind. Azt gondoltuk, istennyila volt. De ma reggel látom ám, hogy sánta az egyik üsző, s ahogy megnézem jobban, bizony mély vágásból csorog a vére. Nézek körül a legelőn, hogy mibe is vághatta meg magát, s hát a felkelő nap fényében csak látom, hogy

valami lángol a fű között. Odamegyek, s hát Uram bocsá', egy kard vagyon ott, félig a földbe fúródva, ahogy egyenest aláesett az égből, s csak úgy szórja a lángot!

– Nyergeljétek a lovamat – szólta Attila a kísérete felé –, s te, gyerek, mutasd meg a helyet, ahol a kardot láttad!

Lóra ültek a nemzetségfők is mind, s élükön Atillával, Attila nyergében a pásztorgyerekek kinyargaltak a nyugati legelőre. Hamarosan láthatták is már a keskeny, kék füstoszlopot fölfelé emelkedni a mező közepéből. Mikor odaérték, utolsót lobbant szikrázva a láng, s íme, ott a szemük előtt egy kard izzó, csillogó hegye meredt ki a legelő földjéből. Attila leszállt a lováról, s fővegét levéve, mintha csak szent földre lépett volna, közelebb ment a különös kardhoz. Majd föléje hajolva, óvatosan megérintette a kezével. S abban a szent pillantásban a kard kiugrott a földből, saját magától s egyenesen Attila markába szökött. Olyan csodálatosan szép kard volt, amilyent emberi kéz nem is készíthetett volna. Szikrázva csillogott a pengéje, s markolatán ott ragyogott Nimród király ősi szent jelvénye, a nap.

Döbbenet moraja ment végig a nemzetségfők sokaságán. S míg valamennyien rendre levették a fővegüket, a táltos ég felé emelte karjait, s a hangja remegett, amikor mondta:

– Jelet küldött az Úr! Kardot adott Attila kezébe! Dicsőség és tisztelet adassék Atillának, az Úr választottjának, a világ urának! Az Úr áldása Atillán vagyon!

– Éljen Attila, minden hunok uralkodója, Isten ostora! – kiáltotta a tömeg.

– Világhódító Isten kardjának birtokosa, Attila, vezess!

– Világhódító Attila, vezess! – harsogta a visszhang, amerre csak hun sátrak álltak, hun tüzek égtek. – Attila, vezess!

ISTEN OSTORA

ISTEN OSTORA

Isten kardja nyugat felé mutatott Attila kezében.

Hun lovak patáinak dübörgésétől megremegtek az Alpok. Mint az árvíz zúdultak alá a hun hadak Thüringiára s mire elérték a Rajnát meg a Szajnát, legyőzték a barbárokat, a gótokat és tizenhét nemzet vált Attila birodalmának hőbéresévé.

Kőfal mögött reszketett Bizánc, és Róma harcra készülődött. A hunok lerohanták Galliát. Ahol a dombok lankái alásimultak a nagy gall síkságba, Attila megállt. Szekerekből, nyergekből vezéri dombot építettett magának, ahonnan messzire beláthatta a catalaunumi síkot.

Az éjszaka leple alatt megérkeztek a római légiók is, és felsorakoztak a hunokkal szemben, ember ember mellett, pajzs pajzs mellett, várva a támadást. De a hunok táborában síri csend volt. Csupán a szél suhogását lehetett hallani a catalaunumi mező felett.

Sűrű köddel érkezett a hajnal. Mikor a nap vörös korongja megjelent

a keleti ég alján, egyszerre csak kürtszó harsant valahonnan. Egy pillanatra kettévált a köd, s az elmeredt szemű római légiókkal szemben ott állt Attila sötét alakja; megszámlálhatatlan lovas sereg fölött magosan kirajzolódva az ég peremére, háta megett a felkelő nappal. A következő pillanatban lehullottak a köd függönyei megint, s a félelmetes jelenség eltűnt a szemek elől.

– Isten ostora és halál-lovasai... – járta be a suttogás a megrendült római veteránok sorait. Remegve meredtek a ködbe, várva a támadást. De semmi se mozdult. Süket csöndesség nehezedett a ködlepte mezőre.

Aztán lassanként, ahogy feljebb emelkedett a nap aranykorongja, oszlani kezdett a köd is, teljes pompájában feltárva a két szembenéző sereget.

Amíg a rómaiak hunyorogva pislogtak bele a vakító napba, a hunok támadtak.

– Huj-huj! Huj-huj! Huj-huj!

Százezer ló dübörgő patája alatt megremegett a föld. Süvítő nyílvevesszők tömege elsötétítette az égboltot.

Ember ember ellen, ló ló ellen: folyt a csata egész napon át. Borzadva tért nyugodni a nap. A haldoklók halálhörgése elveszett a kardok csattogásában.

Az elesett harcosok lelke harcolt tovább. Azon az éjszakán sok-sokezer hun harcos lelte meg az utat HADÚR hetedik mennyországába, mely azok számára van, kik harcban estek el. Hunok hite szerint minden elesett hős magával vitte szolgának a másvilágra azoknak lelkét, akiket a csatában megölt.

Mire megérkezett a reggel, mindössze Atillát és hunjait találta a felkelő nap a véres catalaunumi csatamezőn. A római légiók roncsai visszavonultak az éjszaka védelme alatt.

A hunok eltemették halottaikat és összeszedték a zsákmányt, s visszatértek a Kárpátok-övezte hazájukba. A telet fegyvergyártással, új lovak betörésével, előkészületekkel töltötték, s tavasz jöttével indultak újra Atillával az élükön, dél felé.

Concordia és Pádua népe ész nélkül menekült előlük. Verona, Brescia és Cremona megnyitották kapuikat Attila előtt, és megadták magukat. Mikor elérte Róma kapuit, védtelenül hevert lábainál az egész Római Birodalom.

Százezer hun lovas vette körül az Örök Város kőfalait, Attila parancsára várva. De a parancs elmaradt. Magától megnyílt a főkapu, és fehér zászló alatt megjelent Isten szolgája, Leó Pápa maga, mezítláb és száz pap kíséretében jött a mezőn át, zsoldárokat énekelve, szelíd menetben a hunok felé.

Attila, éjfélete harci paripáján, elébe ment. Félúton találkoztak, Leó pápa és Isten ostora. Egyik mezítláb, alázatosan, másik nyeregben ülve, büszkén, egyenesen.

Aztán Isten szolgája fölnézett, egyenesen a félelmetes Attila szemébe, és szelíden mondta:

– Fiam, eljön az idő, amikor egyik leszármazottad áll majd egyik utódom előtt, királyi koronát kérve magának, s áldást népe számára. Azt kívánod, hogy úgy nézzen majd reá ez a szent város, mint a rettenetes Attila leszármazottjára, aki elpusztította Rómát?

Néhány pillanatig Attila elgondolkozva nézett alá az öregember hófehér fejére, aztán bólintott és békésen mondta:

– Eredj vissza a városodba, szent ember, és adj hálát Istenednek, amért kegyelmet találtál Attila előtt.

Azzal egy rántással megfordította lovát, s felemelt kézzel jelt adott a hunoknak a visszavonulásra.

Útban hazafele még lerohanták a hunok híres Velence városát, lóháton úsztatva át a vízen, s roskadásig megrakták málhás szekereiket arannyal, ezüsttel és szép velencei asszonyokkal. De ez volt a hunok utolsó nagy vállalkozása. Ettől kezdve Isten kardja hüvelyében pihent.

Isten ostora betöltötte a próféták jóslatait, és az egész világ alázatosan hevert lábainál.

ATTILA HALÁLA

ATTILA HALÁLA

Fehérvárott a vezéri tábor ünnepre készülődött. A dízsátrak előtt hatalmas tábortüzek égtek. Az odavezető utakat sok nyelven beszélő rabszolgasereg takarította és öntözte. Legények lovat és szerszámot tisztítottak.

Asszonyok elővették kincses ládáikból ünnepi díszruháikat.

Attila Úr lakodalmára készülődött Fehérvár.

A tábor nyüzsgött a vidámságtól és izgalomtól. Még Attila száz asszonya is kíváncsi várakozással tekintett az ünnepség elé. Az ő lakodalmuk annak idején sokkal egyszerűbben zajlott le, de hiszen Attila akkor még csak a hunok vezére volt, nem a világ ura. Réka, a főasszony, tréfálkozva említette meg, hogy a valóságban őket túszként adták annak idején Atillának, hogy általuk biztosítsák a békét saját kis törzseik és a félelmetes hunok között.

De az érkező új királyné, Mikolt távol-keleti hercegnő volt, akit kimondottan Attila számára neveltek. Rangjához illő fogadtatás járt neki.

Már kora reggel megjelentek a kék égbolt alján a füstjelek, hírül adva Mikolt érkezését.

A palotás-sátrat fehér csipke borította. Fehér lenvásznat terítettek le az útra. Fehéren ragyogott az egész tábor. Díszbe öltözött mindenki.

Asszonyok ékszerein csillogott a sok drágakő és gyöngy. Suhogott a selyem és a bársony. Cobolyprémes kucsmákon, párducbőrös kacagányokon, kardok arany markolatán hanyatt esett a napfény.

Felsorakoztak a főpapok is a fogadtatásra. Táltosok, Bonák, Sámánok talpig fehérben, kucsmáikon ezüstcsengőkkel, agancsokkal, összegyűltek a térség közepén. Magosan járt már a nap, amikor a fejedelmi sátorszekér feltűnt a Tisza hajlatánál. Hat hatalmas, hófehér ökör vont a szerket, hosszú szarvaik vörösre festve, igáik teleaggatva arany sújtásokkal, bojtokkal.

A tábor felől száz fehérbe öltözött szűz ment ki Mikolt fogadtatására.

Magosan a fejeik fölött vitték a hosszú, fehér fátyolt, mely lassan kigöngyölödve valóságos tetőt képezett a sátorszekér és Attila sátra között. A

fátyol alatt, magosra tartott fejfel lépkedett Réka, Attila főasszonya az új menyasszony fogadására.

– Isten hozott hunok táborában, Attila úr sátrában, Mikolt hercegnő!

– köszöntötte hangos szóval Réka az érkezőt, és felnyújtotta kezét a szekérsátor

fehér bársonyajtajához, hogy lesegítse Mikoltot.

Gyönyörűszép, karcsú leány ugrott alá a hatökrös sátor szekérről.

Aranyos-barnán tündöklött a bőre, barnán ragyogtak a szemei is.

– Nézzétek – futott körbe a suttogás a figyelő tömegben –, látni lehet rajta, hogy Magor leszármazottja!

Dobok pergése mellett kezénél fogva vezette Réka az új menyasszonyt a száz fehérruhás szűz által magosra emelt fehér fátyol alatt a szekértől Attila sátráig.

Üdvrivalgás szakadt föl a tömegből, amikor Attila, sátrából kilépve a magosra emelt fátyol túlsó végében átvette szép menyasszonyát Réka főasszony kezéből. Attila fiai odavezették apjuk fekete harci ménjét, gyémántos nyereggel, aranyos takaróval. Attila nyeregbe szökött, s nyergébe emelte Mikoltot is. Négy római rableány aranyasztalkát nyújtott fel hozzájuk, az aranyasztalkán aranykupában forrásvizet s aranytányéron sót és kenyeret. Mindketten ittak a vízből, s ettek a sóból és kenyérből. Majd odalépett a legöregebb táltos és megáldotta őket.

– Egy tányérből ettetek, s egy kupából ittatok az Úr-Isten és a nemzet színe előtt. Attila és Mikolt, csupán a halál választhat el benneteket egymástól!

A tágas, nagy palotás-sátorban hosszú, megrakott asztalok várták az ünneplő hun törzsek fejeit. Száz hűbéres-király szolgálta föl aranytálakon a lakomát, száz királylány töltötte aranykupákba a bort. Odakint ezer ökör sült nyárson a nép számára, és amikor lehullt az éjszaka, ezer máglya tüze világított föl a magos éjéig.

Éjfélkor száz válogatott hun legény sorfala között vezette át új asszonyát Attila a nász-sátorba, majd égő fáklyákkal valóságos tűzfalakat képeztek a sátor körül, hogy távol tartsák Ármányt.

Mégis hiába volt. Közel volt már a hajnal, amikor az éjszaka csöndjét hirtelen Mikolt kétségbeesett sikoltozása törte meg. Az örök berohantak a sátorba, és Atillát, a hunok királyát és a világ urát halva találták. Ezer csata hőst, kin nem fogott sem kard, sem nyíl, orrvérzés ölte meg, álmában.

Napkeltekor megszólalt a RABONBÁN kürtje:

– Áldozatra hozzatok száz töretlen, fehér mént! Sírjatok véres könnyeket, szaggassátok meg orcátokat, hunok! Attila meghalt!

Nappal a füstjelek, éjszaka a dobok pergése adta tovább a rettenetes hírt a Tiszától a Volgáig, Budától a Kínai Falig: Attila meghalt!

Fehérbe öltözve gyászolt a nemzet. A sámánok bebalzsamozták a világ urának testét, míg a táltos az ég jeleit kutatta. Végül remegő hangon kiolvasta a csillagokból ISTEN-ÚR akaratát.

– Temessétek Atillát, ti hunok, napsugárba, holdsugárba és az éjszaka sötétjébe. Temessétek föld alá és víz alá. Temessétek el úgy, hogy soha emberfia meg ne lelje, s meg ne zavarja a világ urának álmát, míg világ a világ!

Így szólt a táltos és a gyászoló hun törzsek fejei negyven napig tanakodtak rajta, míg végül is megfejtették a rejtélyt.

Aranykoporsóba fektették Atillát. Az aranykoporsót ezüstkoporsóba tették, s az ezüstkoporsót fekete vaskoporsóba. Míg a táltos száz fehér mén vérével áldozatot mutatott be a Hadak Urának, addig valahol, titkos helyen, a rabszolgák ezrei hatalmas gátat emeltek, és eltérítették medréből a folyót. Az üres mederben hatalmas sírgödört ástak, s kibélelték bársonnyal, selyemmel, drága prémekkel. Az éjszaka sötétjében

Attila gyermekkori pajtásai elvitték uruk testét őrző hármass koporsót a titkos temetőhelyre. Aláeresztették a selyemmel, bársonnyal s prémekkel kibélelt gödörbe, súlyos sziklát gördítettek föléje, behantolták, majd leromboltatták a gátat, és visszaengedték a folyót régi medrébe. Végül lenyilazták az összes rabszolgákat s valamennyi hun, aki részt vett a temetésben, kardjába dőlve, önkézével vetett véget életének, így követve urát a halálba.

Nem maradt élő ember, ki megmondhatta volna, hogy melyik folyó medrében, s hol alussza örök álmát a világ ura, hunok királya, Isten ostora, Attila. Hiába keresik azóta is.

EMESE ÁLMA

EMESE ÁLMA

Messze keleten, a végtelenbe vesző, füves síkságon, békés, szép életet éltek a magyarok. Lassan terelgették nyájukat legelőről legelőre a fű növése szerint, s asszonyaik, gyermekeik nehéz, hatkerekű sátorszekereken követték a nyájak útjait. Hosszú szarvú, fehér ökrök vonták a szekereket, serdülő leányok nógatták az ökröket, s a sátrak likán kék füst szállt föl az ég felé, ahogy odabent asszonyok főzték az ételt.

Férfiak, legények, serdülő kamaszok a nyájakat ügyelték lóháton, mások vadásztak, halásztak. Ez a nyájait terelgető lovasnép a csillagoktól tanulta a bölcsességet, és a puszták végtelen síkjától a türelmet.

Nem építettek házakat maguknak. A szellős sátor tisztább volt és sokkal kényelmesebb, mint a megtelepedett népek alacsony földkunyhói, vagy sötét kőházai. Sátraikat színes szőnyegek díszítették, s öltözetük is jobb volt, mint a megtelepedett népeké. Szakértelemmel cserzett, puha bőrruhát viseltek a magyarok, s alatta vászonból készült alsóruhát, amit abban az időben még sem a rómaiak, sem a görögök, sem a germán népek hírből sem ismertek.

Ósi szokás szerint a fiúgyermek hároméves koráig anyja sátorszekerén töltötte életét. Mikor betöltötte a három évet, kapott egy birkát, amin lovagolni tanulhatott, és egy gyermek-íjat, hogy hozzászokjon a használatához.

Birkáján ülve követte a nyájak mozgását, míg be nem töltötte a hatodik esztendő, és apja megajándékozta egy csikós-kancával.

Megesett, hogy a csikóval együtt szopta a kancát a gyerek is.

Mire elérte a tizedik esztendő, ismernie kellett harminchárom őséneket a nevét. Megtanult lovat pányvázni, vágató ló hátáról vadat nyilazni, értett a pásztorkodás minden csínjához, és futárszolgálatot végzett szükség esetén, vadászhatott egyedül, és a csatában apja fegyverét hordozta.

A csaták egyre gyakoribbak lettek a síkságon, míg végül is hozzá tartoztak az élethez. A régi jó idők elteltek már, amikor mindenki számára volt bőven hely a nagy síkságon, s csak kalandra vágyó legények portyáztak csatát keresve. Népek és nyájak megsokasodtak, s harc döntötte el, hogy ki él meg és ki nem. A gyöngébb törzseket észak felé szorították föl az erősebbek, ahol rövidebb volt a nyár és szigorúbb a tél s az élet nehezebb. Pásztorkodó népek számára mindég a váratlan ráütés volt a legnagyobb veszedelem. A nyílt mezők nem nyújtottak menedékhelyet. Porfelhő

jelent meg az ég alján valahol, s még a birkán lovagló kisgyermek is tudta, hogy csak veszedelmet jelenthetett.

Abban az időben a besenyők voltak a magyarok legádázabb ellenségei. Ez a harcias rokon-nép kelet felől nyomult nyugatnak a nagy síkságon, akárcsak századokkal azelőtt a hunok meg a magyarok tették. Támadásuk pusztulást jelentett mindenki számára. Besenyők nem kértek s nem adtak kegyelmet.

Egy szép meleg, nyári napon szokatlanul kis létszámú törzs vonult lassan a síkságon, keletről nyugatnak. Csaba vezér leszármazottjának, Ügyeknek a törzse volt a vándorló csoport. Elöl a fiatal törzsfő maga vezette a harcosok csapatát táncos, fekete ménjén. Mögöttük, az első sátorszekéren, fiatal asszonya, Emese. A szekérsort nem követték nyájuk, mint máskor. Ügyek és Emese útban voltak a táltos szállásához, hogy áldást kérjenek házasságukra.

Délről gyorsan közeledő porfelhő tűnt föl hirtelen. Jókora besenyő portya támadt rájuk.

Nem volt fejvesztett kapkodás. Erős karok emelték be a szekerekbe a kisgyermeket. A szekérszlop megállt. Asszonyok, gyermekek íjak után nyúltak. A lovasok félkörben helyezkedtek el a szekerek és a támadók között. Nyilaik leszedték a nyargaló lovak hátáról a támadók első sorát. Gondosan célzott nyilak süvítettek elő a szekérponyvák alól is. De a támadás jött tovább.

Ügyek és emberei kardot vontak, csákányt markoltak. Tudták, hogy az ellenség túlerőben volt, és csupán a csoda menthette meg őket. De készek voltak meghalni, mindannyian.

Egyszerre csak új porfelhő támadt nyugaton. Szélesebb, nagyobb, mint amit a besenyő lovak vertek föl azelőtt. Gyorsabban is közeledett. Már hallani lehetett a paták dübörgését is. A besenyők megtorpantak, de már késő volt. Megnyílt a porfelhő és hosszú, gonosz szarvak hatalmas erdeje jelent meg, sok ezer nyargaló, megvadult fehér marha, s kikerülve az ismerős szekereket, rászakadt a megdöbbenet besenyőkre, porba taposva lovat és embert. A hatalmas ökörcsorda mögött magyar csordások nyargaltak habzó lovakon, pattogó karikásokkal. Vezetőjük megállította ágaskodó lovát Ügyek előtt.

– Hála legyen Úrnak – lihegte az ember –, idejében jövénk!

– Ki küldött? – kérdezte Ügyek.

– A táltos parancsa, uram – felelte a főpásztor –, Attila vérének nem szabad elvesznie!

Másnap Ügyek törzse, az utolsó hun törzs, megérkezett a táltos szállására. Hatalmas tömeg gyűlt egybe az oltárkö körül, és üdvivalgás fogadta Ügyeket, amikor leemelte Emesét a sátorszekérről. Ősi szokás szerint a fiatal pár egy tányérből evett, egy kupából ivott, s utána a talpig fehérbe öltözött táltos rájuk adta az áldást.

– Nemzetünk Istene, Úr, áldd meg ezt az embert és ezt az asszonyt, hogy sok gyermekük legyen, és Attila vére ne pusztuljon ki soha!

Azon az éjszakán a nász-sátor körül égő fáklyákkal a kezükben fiatal harcosok őrködtek, fáklyáikkal tűzfalat képezve a sátor körül, hogy Ármány, a gonosz, be ne osonhasson fiatal vezérükhöz és szép asszonyához.

Az éjszaka közepén Emese fölébredt. Szeme végigjárta a sátor félhomályát, melyet csak a kintről beszűrődő fáklyák fénye világított meg.

Nézte a sátor-oszlopok cifra aranyozását, a padló gazdag, puha szőnyegeit, a falakat borító selymek és bársonyok pazar pompáját. Ahogy Emese szeme körüljárta a sátor gazdag kincseit, boldog büszkeség töltötte el szívét. Magyarok törvénye szerint egyetlen felesége Ügyeknek, Attila leszármazottának.

Egyszerre csak úgy tetszett, mintha hatalmas szárnyak suhogását hallotta volna az éjszaka csöndjében. A sátor bejáratát fedő nehéz szőnyeg mögül mintha két tüzes szem, egy óriási madár szemei néztek volna reá. Sikoltani szeretett volna, de nem jött ki hang a torkán. Mozdulni akart, hogy fölébressze álmából urát, Ügyeket, de nem tudta mozdítani karjait.

Az óriási sas, a szent TURUL madár, reáereszkedett, és betakarta széles, fekete szárnyaival. A hatalmas szárnyak alatt Emese álmot látott.

Kristálytisza folyó indult el testéből, és folyini kezdett nyugat felé, egyre duzzadva, növekedve, míg valóságos áradattá válva áthullámozott hólepte hegyeken, és elöntötte a hegyeken túli gyönyörű rónaságot. Ott megállt a folyó s vizéből kinőtt egy csodálatos fa. Tiszta aranyból volt minden ága és minden levele annak a fának, és ágain aranygyümölcsök nőttek. Álmában Emese lefeküdt a csodálatos fa alá, a szépséges-szép ország kellős közepén, és álomba merült.

Amikor fölébredt, ura sátrában találta magát. Napsugaras, szép reggel volt. Tudta, hogy csak álom volt az egész, de annak a különös álomnak az emléke vele maradt egy életen át.

Kilenc hónapra rá fia született Emesének. Az álomra való emlékezés miatt ÁLMOS-nak nevezték el a gyermeket, aki később ÁRPÁD apja lett, azé az Árpádé, aki valóra váltotta Emese álmát és elvitte a magyarokat, síkságokon és hólepte hegyeken át a hunok hajdani hazájába. Ahol még ma is élnek, több mint tizenkét évszázad után.

VÉRSZERZŐDÉS

VÉRSZERZŐDÉS

Átkelvén az ATIL (Volga) folyón, néhány évig ATILKÖZBEN maradtak a magyarok, azonban nem telepedtek meg ezen a földön. Csupán nyájaikat legeltették, és sátorszekereiken tanyáztak.

Táboraik törzsek szerint oszlottak meg, a törzsekben belül pedig nemzetségek szerint. Egy-egy nemzetség szekértábora kör alakban helyezkedett el, nehéz, vasalt rúdjaikkal kifele, mint a sündisznó tüskéi. Ez a módszer támadásokkal szemben hatásosnak bizonyult.

Egy szép napon görög követ érkezett a magyarok táborába, több szekérre való ajándékot hozva Bizáncból. Felvonultak ELŐD elé, aki a magyarok KENDÉJE volt és azt kérték tőle a császár nevében, hogy mint Bizánc szövetségese indítsa hadat a szomszédos besenyők ellen. A KENDE válasza meglepte a görögöket.

– Nekem nincs hatalmam a hadsereg fölött – felelte Előd, magyarok

kendéje –, én csak békeidőben uralkodom. Ha háborúra kerül a sor, a törzsek fejei GYULÁT választanak maguk közül és ő a főparancsnok, akinek mindenki engedelmeskedik, még én is.

A görögök unszolására Előd tanácsba hívta a hét magyar törzs vezéreit.

A hét vezér visszautasította a görögök ajánlatát. Nem kívántak háborút csupán a háború kedvéért, még gazdag ajándékért sem.

A csalódott görögök visszatértek császárukhoz, és jelentést tettek sikertelen útjukról. A császár krónikása pergamenre írta a nomád magyaroknál tett látogatás útján szerzett különös tapasztalatokat.

“Béke idején a KENDE uralkodik a magyarok felett” írta föl a krónikás, “míg háború idején a GYULA, akit a törzsek fejei választanak”.

Atilközben állomásozva a magyarok előkészületeket tettek a nagy útra, Attila örökségének visszafoglalására. Portyák kalandozták be nyugat felé a völgyeket hágót keresve a hegyeken át, melyen át lehessen vontatni a nehéz szekereket. Hogy biztosítsák a zavartalan átvonulást, szövetséget kötöttek a szászokkal is, Álmos fiának, Árpádnak leányát, a megkeresztelkedett Ágotát feleségül adván a szászok hercegéhez.

Leó, görög császár, többszöri felszólítása után LEVENTE, egy sereg fiatal harcos élén elindult a görögök megsegítésére a bolgárok ellen.

A magyarok ugyanakkor szerződést kötöttek Kijev hercegével, mely szerint a szlávok elvállalták, hogy jó előre kiirtják az erdőt a vonuló magyarok előtt, és a szekerek számára utat építenek a Vereckei-hágón át.

A szlávok boldogok voltak, hogy ilyen könnyűszerrel megszabadulhattak veszedelmes új szomszédoktól, és vér helyett verejtékkel fizethettek a szabadulásért.

Végül is a magyarok készen voltak a nagy útra. Elérkezett az ideje, hogy vezért válasszanak maguknak, aki egyesíteni tudja a törzseket, és elvezeti őket Attila földjére. ÁLMOS kürtje nagytanácsba hívta a törzsek vezéreit és a nemzetségek fejeit.

Díszpompába öltözve jelentek meg a vezérek és a nemzetségfők, köztük a három újonnan csatlakozott KABAR törzs vezérei is. Csillogott a napfény a kócsagtollas, ékszeres forgókon, kardmarkolatokon, menték, kacagányok gyöngyökkel díszített aranyláncain. Csupán öreg Álmos állt ott egyszerű öltözetben, Attila puha, fekete bőr-öltözetében. Talpig fehérben állt mellette a táltos. Mégis mindannyian levették fővegüket, amikor Álmos és a táltos megjelentek a nagytanács előtt, mert ők hozták magukkal a nemzet két legféltettebb kincsét, az ÚR Kardját és egy egyszerű, fából vágott kupát, melyből valamikor a nagy Attila ivott.

A nagygyűlés sátrát négyzet alakban vette körül az egybegyűlt nép.

Az egyik oldalon, rang szerint állva, a harcosok. A másik oldalon, színpompás viseletükben a nyájak gondozói. Elöl a csikósok, majd a gulyások, aztán a juhászok és végül a kanászok. A harmadik oldalt asszonyok és lányok töltötték meg, színpompás viseletben, a negyedik oldalon pedig néma türelemmel álltak az öregek.

Bent a nagy sátorban hosszúra nyúlt a tanácskozás, de odakint néma türelemmel várakozott a tömeg. Végül is félrelebbent a bejárat bőrfüggönye, és vén Álmos lépett ki rajta s mögötte a törzsek vezérei. A tömeg felé fordulva beszélni kezdett Álmos.

– Eljött az ideje, hogy visszaszerezzük örökségünket, Attila földjét.

Úgy kívánja a törvény, hogy közös vezért válasszon magának a nemzet, aki úgy háborúban, mint békében összetartsa a törzseket, mert nem lesz könnyű ám visszafoglalni őseink földjét, és még nehezebb lesz megtartani azt. Nemzetté kell kovácsolódjanak a törzsek megint, egy vezér és egy akarat alatt, mint ahogy Attila idejében volt.

– Hosszú éveken át én voltam egy vándorló törzs vándorló vezére. Az én időm eltelt már. Hajam fehér, és az égi mezők őrői lassanként nyitják már számomra a kaput a Hadak útja felé. A törzsek vezérei idősebbik fiamat, Árpádot választották, hogy egy életre a nemzet legfőbb vezére legyen.

A hét vezér pajzsot tartott Álmos fia Árpád elé, és ahogy Árpád rálépett a pajzsra, a pajzsral együtt magosan a fejük fölé emelték. Egyenesen állt ott, a magosra emelt pajzsra, barna haján megcsillogott a nap fénye, és bátor sas-szeme messzire elnézett a tömeg fölött. Kezében ott csillogott Isten kardja és egyenesen nyugat felé mutatott.

– Éljen Árpád, magyarok vezére! – szakadt fel a tömegből az ujjongás.

– Vezess, Árpád vezér!

Attila fakupájával a kezében előre lépett a táltos.

– Lépjetek elém, hét vezérek – mondta a táltos hangos szóval –, és ti, kabar vezérek, kik csatlakoztak hozzánk, ti is lépjetek ide! Esküdjetek hűséget Árpádnak és örökös leszármazottainak!

Egyenként léptek a vezérek a táltos elé. Egyenként vágtak eret karjukon és csöppentették vérüket Attila kupájába. Utolsónak maga Árpád.

A táltos bort öntött a vérhez, loccsantott belőle a földre, majd néhány csöppet a szél minden irányába. Aztán a vezéreknek nyújtotta a kupát és sorra mindegyik ivott belőle.

– A mai naptól kezdve – mondta hangos szóval a táltos – minden magyar, minden hun és minden kabar egy nemzetté váljék, mint ahogy eggyé vált a vér ebben a kupában.

ekét teljes uralkodói díszben, és szórta a magot a tarisznyából a felszántott földbe. Az utolsó barázda végén vén Álmos megállt.

– Örökre való kötést tettünk veled, magyarok földje – mondta lassú, mély, zengő hangon –, kötést tettünk és megpecsételtük azt vérrel és verejtékkel.

Vérünkkel érdemeljük ki ezt a hazát, és verejtékünkkel tartjuk meg magyarnak. Bármennyi vért és verejtéket kívánjon tőlünk ez a föld, nem panaszkodunk miatta. Cserébe annyit kívánunk csupán, hogy asszonyaink termékenyek legyenek, gyermekeket szüljenek, akik továbbviszik ezt a kötést, és boldogan ontanak vért és verejtéket ezért a földért, amikor mi már nem leszünk.

Azon az éjszakán Turulfia Álmos, egy vándorló törzs vándorló vezére, átszenderedett békésen a másik világra, ahol fehér ménje várakozott már reá a csillagporos égi mezőkön.

LEHEL KÜRTJE

LEHEL KÜRTJE

Árpád felosztotta az országot a törzsek között, a törzsek vezérei pedig felosztották azt a nemzetségek között. Termékeny volt a föld, bőven ellátta a jószágot legelővel, télire való szénával. Tavak, patakok tele voltak hallal, erdők vaddal.

A magyarok azonban hozzászoktak a kalandozáshoz, és különösen a fiatalja hamarosan nyugtalanná vált a békés életmódban. Kalandra vágytak. Csatákra, ahol harci tudásukat gyakorolhatták. Hogy levezessék ezt a veszedelmes nyugtalanságot, mely könnyen belső villongásokat okozhatott volna, a törzsi vezérek olykor-olykor portyázásokra vezették fiatal harcosaikat a szomszédos országokba. Felkutatták délt és nyugatot. Magyar lovasok hétszer átkeltek az Alpokon, és elkalandoztak tova Németalföldre és spanyolok földjéig. Váratokat égettek, városokat fosztogattak ki, asszonyokat raboltak. Gyors, váratlan támadásaikkal megverték a német-római császár hadait, megsemmisítették az itáliai seregeket, és menekülésre kényszerítették a porosz lovagokat.

Ezek a portyázások rendre elviselhetetlenné váltak a szomszédok számára, különösen pedig a császári birodalom szenvedett tőlük sokat. Ottó német-római császár, ravasz cselszövővel, követül küldte egyik hűbéresét, Konrád herceget a magyarokhoz, segítséget kérve tőlük egy nem létező támadás leverésére. Árpád unokája, Géza elhatározta, hogy jószomszédi viszonyt teremtsen Magyarország és a német-római császárság között, és ebből a célból megígérte a fegyveres segítséget. Bulcsú és Lehel vezérlete alatt kisebb lovas sereget küldött a császár megsegítésére. Mélyen bent német földön, Lechfeld alatt a gyanútlan magyarokat váratlanul körülkerítette egyik oldalról Konrád herceg gyalogos-hada, másik oldalról pedig Ottó császár nehéz, páncélos lovassága, és könyörtelenül lemészárolták a kis létszámú magyar sereget.

Mint az oroszok, úgy harcoltak a magyarok a túlerővel szemben, s ahogy egyenként estek el a csatamezőn, magukkal vitték a császár híres hadának több, mint felét. Végül már csak a két vezér maradt, Bulcsú és Lehel. Körülöttük a páncélos németek holtteste dombbá emelkedett. Ezer sebből vérezve, egyik kezükben kard, másikban csákány, küzdöttek tovább, amíg az áruló Konrád herceg hálóját nem dobott rájuk katonáival. Elevenen fogták el a két magyar vezért, nehéz kötelekkel megkötözték őket, s úgy vonszolták föl az augsburgi palotába.

A palota nagytermében Ottó császár a maga hercegeivel és grófjaival törvényt ült a két vezér s hét sebesülten foglyul ejtett magyar harcos fölött. A vezéreket halálra ítélték, a hét foglyul ejtett harcosnak pedig orrát, fülét levágták, s úgy küldték haza őket a császár üzenetével: ez lesz a sorsa minden magyarnak, aki német földre meri tenni a lábát.

– Mi az utolsó kívánságotok? – kérdezte Ottó császár a halálra ítélt magyar vezéreket.

Bulcsú átokkal válaszolt, de Lehel szemében megcsillant egy szikra.

– Adjatok kezembe kürtömet, hogy még egyszer belefújhassak!

A császár bólintott. Intésére az örök megoldozták Lehel kötelékeit, és kezébe adták a gyönyörű, ökörszarvból faragott, ezüsttel díszített csatakürtöt.

Lehel szájához emelte kürtjét. A nagy asztal körül ülő német urak még nem hallottak soha olyan gyönyörű hangokat. A halotti búcsúztató szomorú hangjai után felharsant a kürtből a harci riadó, és megremegtette

Augsburg városát. Lent a völgyben, a véres csatamezőn félhalott magyar harcosok megmozdultak tőle, és tapogatózó kezük kardot keresett.

Mikor az utolsó hangok is elhagyták a kürtöt, mély csönd hullott alá a palotára. A császár, a hercegek, grófok, örkatonák még a hangok varázsának hatása alatt voltak, amikor Lehel hirtelen az asztalhoz ugrott, mely körül bírái ültek, egyenesen Konrád herceg elé, s két kézre fogva magosra emelte a kürtöt.

– Elöttem mégy a másvilágra, áruló, s szolgám leszel az idők végeztéig!

– csattant föl a hangja, azzal lecsapott kürtjével Konrád herceg fejére.

Az áruló azonnal meghalt, kettéhasadt fejjel. Bulcsút és Lehelt kivégezték, a hét megcsonkított sebesültet pedig hazaküldte a császár Lehel kürtjével, hadd vigyék híret a vereségnek.

Otthon gyászmagyaroknak nevezték el a szerencsétleneket. Törzseik kiközösítették, saját családjaik is megtagadták őket, amiért nem haltak meg hősközhöz méltóan a többiekkel együtt.

Heten együtt maradva, vándorló igricek módjára járták az országot életük végéig, s gyászos dalaikat borzadva hallgatta mindenütt a nép.

Rendre megértették a nyugtalankodók is, hogy a kalandozások ideje letelt, s eljött az idő a letelepedésre és országépítésre.

Lehel kürtjét látni lehet ma is a Jászberényi Múzeumban. Látni lehet a repedést is rajta, amit az áruló Konrád kemény koponyája okozott.

Hangját azonban nem lehet hallani, mert nincs ember a földön, aki meg tudná szólaltatni. A monda szerint azonban eljön az idő, amikor magától megszólal újra, s hangjától még a halott is feltámad, s kardja után nyúl.

A MAGYAR SZENT KORONA

A MAGYAR SZENT KORONA

Második Szilveszter pápának különös álma volt egy éjszaka. Álmában egy angyal jelent meg előtte és ezeket mondta:

– Sok évszázaddal ezelőtt egyik elődöd mezítláb lépett ki Róma kapuján, hogy kegyelmet kérjen Attilától, hunok királyától a város számára.

A hatalmas Attila meghallgatta elődöd kérését, és békésen vonult el Róma falai alól. Most ennek az Attilának egyik utóda, magyarok uralkodója, Géza fia István fordul kéréssel hozzád. Királyi koronát kíván magának, és népe számára apostoli áldást. Teljesítsd kívánságát, Szilveszter, mert ha teljesíted, a kereszténység pajzsává válnak a magyarok, s kardjuk az egyház kardja lesz. Több áldozatot hoznak és ezerszer többet szenvednek majd a keresztény hitért ezek a magyarok, mint a világ összes népei együttvéve!

S lám, alig telt el néhány hét a különös álom után, amikor a magyarok földjéről megérkezett Rómába Asztrik érsek, királyhoz illő kísérettel és gazdag ajándékokkal, és királyi koronát kért István névre keresztelt Géza fia Vajk, magyar fejedelem számára.

Szilveszter pápa nagy örömmel fogadta magyarok küldöttjét, és levél

kíséretében küldte meg apostoli áldását és a királyi koronát. Így szólt a levél:

“Szilveszter pápa, Isten szolgája, áldását küldi magyarok uralkodójának!”

“A Felséges Isten és a szent apostolok által ránk ruházott hatalmunknál fogva engedélyezzük, küldjük és adományozzuk áldásunkkal együtt mindazt, amit tőlünk kértél. A királyi koronát az apostoli királyi címmel együtt, érsekséget Esztergom székhellyel és a többi püspökségeket.”

“Mindezekeken felül apostoli hatalmunknál fogva engedélyezzük és kívánjuk, hogy úgy te magad, mint minden jogos utódod, bárki legyen is az, maga előtt hordassa a keresztet mint apostoli jelvényt. Te és utódaid, ahogy apostoli királyokhoz illik, magatok döntsetek, ítélezzetek és rendelkezetek mi helyettünk minden egyházi dologban úgy a jelenben, mint a jövőben országotok földjén.”

“Róma, az Úrnak ezredik esztendejében, március hónapjának huszonhetedik napján.”

Ahogy a szent korona megkezdte útját Rómából a magyarok földjére, mennybéli angyalok serege kísérte magosan az égen, elterelve útjából a fellegeket, szeleket, viharokat és árvizeket. Ahol a koronát vivő kis csoport elhaladt, virágok nyíltak ki hirtelen az út mindkét szélén, még a magas hegyi hágókon is, ahol hó lepte a földet.

Sok egyéb csoda is kísérte útját. Az út mentén lakozó népek tehenei kétszer annyi tejet adtak, mint azelőtt. A juhok három bárányt hoztak a világra, és legelők, kaszálók, szántóföldek, gyümölcsösök termése megtízszereződött. A csodák láttára letérdelt a nép mindenütt az út mentén, amerre csak a Szent Korona elhaladt és minden nép a maga nyelvén áldotta az Urat, Róma városától magyarok földjéig.

SZENT LÁSZLÓ KIRÁLY (1077 - 1095)

SZENT LÁSZLÓ KIRÁLY (1077–1095)

Árpád-házi László, magyarok királya nem csak testi erejével, szálfá természetével tűnt ki kortársai közül, de tudásával, művészi érzékével és lelki jóságával is. Isten kegyeltje volt. Nevéhez csodák fűződnek és a mondák végtelen sora. Az ő kívánságára avatták szentté István királyt, Imre herceget és Gellért püspököt. Halála után szentté avatták őt magát is. Egy alkalommal László király és serege napokig nem leltek vizet a sziklás, kietlen karszti tájon. Szomjúság gyötörte a hadat, az emberek kiszáradt torokkal, elgyöngülve vánszorogtak, és a végpusztulás árnyéka nehezedett rájuk. Végül is aléltnan megállt a menet a sziklás, száraz pusztaság közepén, az emberek eldőltek, halálukra vártak. László király félrevonult a katonáitól, s térdre borulva hosszasan imádkozott Istenhez segítségért. Majd lábra állt megint, megmarkolta súlyos harci dárdáját, s minden erejét összeszedve beleütötte a fegyver acél hegyét a sziklába.

– Isten nevében vizet fakassz! – kiáltotta.

Abban a pillanatban, ahol a dárda hegye a sziklára ütött, tiszta vizű, bugyogó forrás eredt, gazdagon öntve Isten áldását az elcsigázott emberek számára.

Egy másik alkalommal betegség tizedelte seregét. Hulltak az emberek, akár a legyek. A királyi sereg tábora haláltáborrá változott. László király sátrában imádkozott, majd fogta iját, kiment a tábor szélére, s nyilat kilőtte a mező irányába. Az őszi napfényben csillogva szállt a királyi nyílvesző, majd széles ívben földet ért megint, egy jelentéktelennek tetsző, kis növényke levelét szúrva keresztül. A király parancsára zsákokba gyűjtötték annak a növénynek a leveleit, amennyit csak leltek belőle a környékbeli mezőkön, megfőzték vízben, s a vizét megitták a betegekkel. A járvány azonnal megszűnt. Ezt a kis növényt a nép ma is Szent László fűvének nevezi.

Kelet felől a kunok nyugtalanították abban az időben a megtelepedett magyarokat. Újra meg újra betörték a keleti gyepűn, és hiába mért rájuk a királyi sereg véres vereséget Cserhalomnál, továbbra is portyázták Erdély földjét, dúlták, rabolták a népet.

László király többször is kiverte őket az országból.

Egy ilyen alkalommal a fosztogató kunok, hogy életüket mentsék, kiszórták futás közben a rabolt arany tallérokat, arra számítva, hogy kapzsiságukban a királyi vitézek abbahagyják az üldözést, és rávetik magukat az aranypénzre. De László király imája kavicsá változtatta nyomban az aranyat, és a menekülő kunokat egytől egyig fogságba ejtették vitézei. Erdélynek azon a részén ma is találni lehet kis, lapos, kerek, sima kavicsokat, amit a nép kun talléroknak nevez.

Egy másik alkalommal az erdélyi KERLÉS község közelében csapott le László király a fosztogató kunokra, akik nyomban futásnak eredtek a közeli hegyek felé. Üldözés közben a király megpillantott egy kun lovast, aki sikoltozó magyar leányt cipelt magával a nyeregben. A király üldözőbe vette a leányrablót, de nehéz páncélos lova hamar fáradni kezdett, és látni lehetett, hogy nem bírta a versenyt a könnyűlábú kun lóval.

– Szép hűgom! – kiáltott oda a király a leánynak. – Százsorta jobb a halál, mint a rabszolgaság! Ránts d le a gonoszt magaddal együtt a lóról, s a többit bízd az Úr-Istenre!

A leány megfogadta a tanácsot, s megkapaszkodva elrablójába, oldalra vetette magát egész súlyával. A ló kiszaladt alóluk, s mindketten a földre zuhantak. Leugorva lováról, a király párviadalban megölte a kunt, és megmentette a szépséges hajadont.

Egyszer Torda közelében, kunokat üldözve megint, László király elszakadt csapatától és egymagában kergetett a dombokon át egy menekülő portyát. Azok azonban hamar észrevették, hogy csak egy magányos lovas üldözi őket, és szembe fordultak vele. Mikor felismerték benne a magyarok királyát, nyomban üldözőbe vették, hogy élve kerítsék kézre. Már majdnem el is érték célukat, amikor a menekülő László király hangosan felkiáltott:

– Isten, segíts!

Abban a pillanatban megremegett az üldöző kunok alatt a föld, hatalmas dördüléssel megnyílt a hegy, és mélységes szakadék támadt üldözőt és üldözők között, melyen ló nem ugorhatott át, s melynek meredek

falait ember nem mászhatta meg. László király megmenekült. Így keletkezett a nevezetes TORDAI HASADÉK. Szikláin ma Erdély legszebb vadvirágai nőnek, s lent a mélyben, ahova csak délidőben süt be a napfény, sűrű páfrányok rengetegében kicsike csermely csobog. Néha csontokat mos ki viharok után a szakadék aljából. A királyt üldöző kunoknak és lovaiknak a csontjait, akik halálukat lelték a földindulásban. Halála után Nagyváradon temették el Árpád-házi Lászlót, s a róla elnevezett templom előtt, ahol bebalzsamozott teste nyugszik, lovas szobrot állított emlékezetére a nemzet.

Erről a szoborról mondják, hogy amikor a törökök ellen harcolt Nagyvárad alatt egy maroknyi magyar sereg, s már a törökök javára fordult a csata sorsa, egyszerre csak megjelent valahonnan hatalmas lovon egy sisakos, páncélos óriás, és mázsás buzogányával, rettenetes kardjával rávetette magát a pogányra. Tucatjával kaszabolta le a törököt. Lepattant róla a nyílveendő, megcsorbult rajta a kard, s még az ágyúgolyó sem tehetett kárt benne.

Esze nélkül menekült előle az ellenség, százával adta meg magát. Mikor a győzelmes magyar sereg bevonult Nagyváradra, döbbenve látták, hogy a templom előtt Szent László érc-lovát hab takarta tetőtől talpig. Rohantak a városi urak a templomba, s lám, a szent király testét is izzadtság borította az üvegbúra alatt. Az éjjeli őr pedig eskü alatt vallotta, hogy a templom előtt a szobor alapzata egész éjszaka üresen állt, a szobor nem volt sehol.

Nagy híre és dicsősége volt László királynak az egész világ előtt. A középkori lovag mintaképeként tisztelték mindenütt. Mikor Európa lovagrendei összefogtak, hogy visszafoglalják a szent földet a pogánytól, és a pápa meghirdette az első keresztes hadjáratot, László királynak ajánlották fel a fővezérséget, amit ő el is fogadott. De mielőtt a keresztes hadak egybegyűltek volna, meghalt László király és ez az oka annak, hogy nem az ő vezérlete alatt indult el a szent föld felszabadítására az első keresztes hadjárat.

Az első világháború után az Erdélybe becsődülő és az őslakó magyarságot gyilkoló oláhok megcsúfolták Nagyváradon a szent király szobrát is. De a feljegyzések szerint mindazok, akik kezet emeltek a szoborra, különös és titokzatos halállal haltak meg, rendre és egyenként, s tíz év eltéve már egyetlenegy sem volt közülök életben.

A TIHANYI VISSZHANG

A TIHANYI VISSZHANG

A hegyek csodaszép, aranyhajú tündére, Tihany, minden este leterelte aranygyapjas kecskéit a tóra, itatni. Amíg a kecskéi ittak, a szépséges tündér leült egy parti sziklára, és énekelt. A hegytetőről gyönyörködve hallgatták énekét az óriások, és barlangok odúiban abbahagyták

szorgos munkáikat a törpék.

Balaton, a vizek ura, a tó mélyében élt, hínárból szótt sátrában, melynek oszlopait a drágagyöngyök ezrei díszítették. Balaton egyetlen fia, aki ott élt apjával a vizek mélységében, valahányszor meghallotta Tihany énekét odafönt, fölemelkedett a felszínre, hogy közelebről hallhassa a csodálatos hangot.

– Ne figyelj Tihany csalogató hangjára, édes fiam – figyelmeztette Balaton a fiát. – A hegyek tündére és a vizek ura nem illenek össze. Ha magadba szívod a hegyek mérges levegőjét, beteg leszel!

Gőgös teremtés volt Tihany, s amikor rájött, hogy éneklő hangját szerte a hegyekben mindenki a világ legszebb hangjának véli, elhatározta, hogy nem pazarolja azt többé esténként a tó partján, hanem csak akkor énekel az óriásoknak és törpéknek, ha azok gyémánttal fizetnek minden dalért. Lent a tó mélységes mélyén Balaton egyetlen fia megbetegedett. Kérlelte apját:

– Hadd halljam még egyszer Tihany szépséges hangját, bizonyára meggyógyulok Tőle!

Vén Balaton összegyűjtött egy ladikra való igazgyöngyöt és amikor este Tihany lejött kecskéit itatni a tó partjára, fölvitte hozzá a kincseket.

– Neked hoztam mindezt, leányom – mondta Balaton a tündérnek –, és csak azt kérem érte cserébe, hogy énekelj szegény beteg fiannak. Tihanynak tetszettek a gyöngyök, és énekelte értök. De attól kezdve minden este fel kellett jöjjön Balaton a tó mélyéről egy zsákra való kincsel, mert ajándék nélkül a fősvény Tihany még csak a száját sem nyitotta ki. Végül is Balaton minden kincse kifogyott. Hiába könyörgött a szép tündérnek, hiába kérlelte, Tihany nem énekelte többé. Még az se hatotta meg, hogy vén Balaton fia meghal odalent a mélyben, ha nem hallja többé a szép tündér énekét.

S Balaton fia meghalt. Sírtak az óriások, zokogtak a törpék, és a tó fiatal urát eltemették mélyen a Badacsony hegyébe. Azóta van a Badacsonynak koporsó formája.

A vizek ura nem felejtette el a szép tündér szívtelenségét. Bosszúja rettenetes volt.

Mindaddig Balaton tavának sima tükre a kék eget tükrözte csupán, a napot, a holdat meg a csillagokat. De ettől a naptól kezdve valahányszor a vizek ura meglátta odafönt a Badacsony koporsóját, eszébe jutott gyásza és fájdalma, s haragjában felkavarta a tó vizét.

Egy este haragos hullámai zúgva, tajtékozva csaptak föl a sziklaösvényre, hol a szép Tihany hajtotta itatni aranygyapjas kecskéit. Egy roppant hullám elkapta a kecskéket, lesodorta őket a tóba, s vén Balaton megfojtotta valamennyit haragos bosszújában. A megrémült Tihany egy közeli barlangba menekült a hullámok csapásai elől, de vesztére tette ezt! Nagyot rázkódott Balaton odalent, s rázkódásától megmozdult a hegy is, és sziklagörgeteggel temette be a barlang száját, befalazva örök időkre a szívtelen Tihanyt.

Vén Balaton átkot vetett a szépséges tündérre:

– Büntetésből, azért oly fősvény voltál hangoddal, mostantól kezdve bárki is szóljon hozzád, hétszer ismételd meg minden szavát!

A tihanyi visszhang ott van ma is, sziklabörtönében, és gyönyörű hangja engedelmesen ismételi minden szót. A Balaton, Európa legnagyobb

tava néha haragra gerjed még ma is. Kék színe ilyenkor haragos
zöldre fordul, és roppant hullámok nyargalnak fölötte egyik partjától a
másikig. Vihar után találni lehet a parton megkövesedett kecskekörmöket.
Tihany aranyszőrű kecskéinek körmei azok.

SZERENCSÉS PISTA

SZERENCSÉS PISTA

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, ahol a kurta farkú malac
túr, volt egyszer egy szegényember meg egy szegényasszony. Szegényebbek
voltak ám még a templom egerénél is, s alighanem bele is
pusztultak volna a nagy szegénységbe, ha a Jóisten meg nem áldja őket
annyi sok gyerekkel.

De volt gyerekük annyi, mint a rosta lika, s még eggyel több is. Így aztán,
ahogy nőttek-növekedtek a gyermekek, segítettek a ház körül ezzel-
azzal, munkába is álltak, mesterséget is tanoltak, s valahogy csak
megélték mindannyian. Ha nem csurran, csöppent.

Mindössze Pista, a legkisebbik nem volt jó semmire. Vetésnél, kapálásnál,
aratásnál nem lehetett hasznát venni, tűzifát aprítani se volt jó,
mesterséget se akart tanolni. Még csak libaőrzésre sem használhatta az
anyja, mert ott is csak a felhőket bámulta, s hagyta a libákat a szomszéd
földjén kószálni.

Kérdezgette is az édesanyja, nagy szomorúsággal.

– Pista fiam, Pista fiam, mihez lenne kedved? Lám apád meg én
megöregszünk rendre, s ha meghalunk, ki viseli gondodat? Munka nélkül
biza, nem él meg senki ezen a világon, s elébb-utóbb meg kell gondold
te is, hogy mi akarnál lenni!

– Én bizony király akarok lenni, édesanyám – felelte ilyenkor Pista –,
ez az egyetlen mesterség, ami kedvemre lenne!

Nevettek a testvérei ezen a beszéden, csúfolták is sokat. Apja is szidta.
Csak az édesanyja nem nevetett, nem is csúfolódott, nem is veszekedett.
Végül is nagyot sóhajtott, s azt mondta:

– Hát, ha ez az egyetlen kívánságod, édes fiam, és elég erős benned a
vágyódás hozzá, bizony meglehet, hogy egy szép napon király is leszel.
Legokosabb hát, ha nyakadba veszed, fiam az ország útját, s megkeresed
a szerencsédet. Legyen veled a Jóisten!

Aztán könnyes szemekkel bár, de vándorbotot adott a kezébe, tarisznyát
a vállára, a tarisznyát megtöltötte hamuban sült pogácsával, s útnak
indította legkisebbik fiát, nagy szomorúan.

Ment, mendegélt Pista, amerre a szeme vitte. Amikor kifáradt, leült az
út szélire, elővett a tarisznyából egy pogácsát, s utolsó morzsáig megette.
Édesanyja szeretete, amit belesütött volt azokba a pogácsákba, új erőt

adott neki a vándorláshoz, s új bizalmat, hogy valahol mégis csak megtalálja egy szép napon a maga királyságát.

Rendre aztán elmaradtak a falvak, elmaradtak a mezők is, s még az út is kifogyott rendre a lába alól. Átkozott nagy pusztasághoz ért, s ameddig csak ellátott a szeme, nem is volt egyéb sehol, csak pusztaság. Mármár azon volt, hogy megfordul, s hazatér, de eszébe jutott apja dorgáló szava, csúfolódó testvérei, s mindenekfelett eszébe jutott édesanyja türelmes bizodalma. Hogyan is mehetne haza királyi korona nélkül? Sóhajtott hát egy nagyot, s nekivágott a rettentő nagy pusztaságnak.

Három nap s három éccaka mind ment, s még mindég nem látszott sehol a pusztaság vége. Negyedik napon egyszerre csak valami furcsa vergődést hallott egy tövisbokorból, s ahogy odament, hát bizony egy fiatal sasmadár vergődött ott a tövisek közé akadva.

Megsajnálta Pista a vergődő madarat, s addig hajtogatta a töviseket ide-oda, míg sikerült kiszabadítania a szerencsétlent. Mindössze három pogácsa volt már csak a tarisznyájában, de amikor meglátta, hogy az étlenségtől milyen gyöngévé vált a fiatal sasmadár, leült vele a tövisbokor árnyékába, elővette az egyik megmaradt pogácsát, felét a madárnak adta, s felét ő ette meg.

Csodák csodája: lám csak, szempillantás alatt visszatért a sasmadárba az erő attól a fél pogácsától! Csak megrázta magát, s így szólt Pistához: – Jótét helyébe jót várj! Én a sasok királyának vagyok a fia. Húzz csak ki a szárnyamból egy tollat, őrizd meg jól, s ha bajba kerülsz egyszer te is, csak dobd föl ezt a tollat a levegőbe, s nyomban segítségedre jövünk! Elmosolyodott Pista ezen a beszéden. Miként is segíthetne rajta egy madár? De azért, hogy kedvét ne szegje, kihúzott egy tollat a szárnyából, s betette a tarisznyájába, emléknék. A fiatal sas pedig kitárta szárnyait, s szempillantás alatt eltűnt az ég kéklő magosában. Pista pedig ballagott tovább.

Három napra rá el is érte a rettentő nagy pusztaság végét. Akkora nagy sötét erdőhöz érkezett, hogy nem látszott se vége, se hossza. Az erdő szélén megpillantott egy töpörödött anyókat, nagy köteg rőzsével a hátán. Bár fáradt volt ő maga is, nem nézhette szó nélkül az anyóka kínlódását a teher alatt.

– Adjon Isten, öreganyám – köszönt rá jó szívvel –, hadd segítsek azzal a rőzsével, nehéz az magának!

– Nehéz biza, édes fiam – panaszkodott az anyóka –, olyan gyöngye vagyok, hogy a szél is elfújna. De biza, nem fizethetem meg a segítségedet, mert még csak egy darabka kenyérem sincsen, olyan nyomorult vagyok...

– Egyet se búsuljon azon! – vigasztalta Pista, azzal vállára emelte a rőzsét s vitte az anyóka megett, az erdőszéli kicsi kunyhóig. Ott még az utolsó előtti hamuban sült pogácsáját is megosztotta vele.

– Áldjon meg a Jóisten, édes fiam – hálálkodott az anyóka –, de azt mondd már meg, hogy mi járatban vagy itt, ahol még a madár se jár? Elmondta hát Pista a maga történetét, nagy szomorúan. Hallgatta az anyóka, aztán csak megszólalt.

– Talán segítségedre lehetek abban, amit keresel – mondta –, figyelj csak jól ide. Odaát, a Vég nélküli Erdőn túl van Aranykirály országa. De nagy bajban van ám az a király. Egy gonosz varázsló rászabadította országára a világ összes szarkáját, úgy bizony. A rengeteg sok szarka minden

áldott napon tövig kopasztja a királykisasszony szépséges kertjét, s szegény királykisasszony egyebet se tesz azóta, csak könnyeit hullatja éjjel-nappal. Ígért már apja, az Aranykirály zsákra való aranyat, szekérnyi ezüstöt bárkinek, aki megszabadítja országát a szarkáktól. Próbálkoztak is sokan vele, de még eddig senkinek sem sikerült. Legutóbb, úgy hallám, szépséges lányát s fele királyságát is ígérgeti már.

– Merre vezet az út Aranykirály országába? – kérdezte Pista.

– Hát biza, oda nem vezet ám semmiféle út, ez a legnagyobb baj – sóhajtott az öregasszony –, aki el akar oda jutni, az valamiképpen át kell menjen a Végnélküli Erdőn. Márpedig olyan sűrű ám ez az erdő, hogy még délidőben sem süt bele a nap, s a vaksötétben úgy eltéved ott az emberfia, hogy soha ki nem kecmereg belőle. Ha kedves az életed, fiam, bé ne merészkedj!

Megköszönte Pista az anyóka tanácsát illedelmesen, de nem hallgatott az intó szóra. Megmarkolta jól az édesanyjától kapott vándorbotot, s nekiindult a sűrű, nagy erdőnek. Kettőt se lépett benne, s olyan sötétség vette körül máris, hogy orra hegyét se láthatta benne. Úgy kellett tapogassa az útját fától fáig, mint a vak ember. Hamarosan azt se tudta már, hogy előre halad-e vagy hátrafelé, s megbánta nagyon, hogy nem hallgatott az anyóka szavára. Fordult volna vissza, s hazáig meg sem állt volna, úgy elvesztette a bátorságát, de biza, késő volt már. Úgy eltévedt szegény feje a nagy, sötét erdőben, hogy azt sem tudta már, nappal volt-e vagy éjszaka.

Hát, ahogy ott tévelygett, halálos fáradtan, egyszerre csak megpillantott egy kicsike fényt a nagy sötétség mélyén. Mintha csak egy ablak világított volna az örökös éjszaka mélyén. Nosza, törtetni kezdett a fekete sűrűsége át a kicsike fény felé. Apró kunyhóhoz ért. Annak az ablakából szűrődött ki a fény.

Nem is kopogtatott Pista, csak beesett az ajtón. De abban a pillanatban gyökeret is vert a lába a küszöbön. Mert nem szelíd lámpafény csalta ám oda, hanem boszorkánytűz fénye. Boszorkánytűz fölött fortyogó fekete katlan, s a fortyogó fekete katlan fölél hajolva maga a Vasorrú Bába nézett szembe vele. Borzas haján denevérek csüngtek. Két fekete macska kucorgott a vállán. Hosszú, görbe orra álláig fityegett, s háromlábú boszorkányszéke alatt csigák mászkáltak, kígyók sziszegtek és varasbékák undorkodtak.

Úgy megrémült szegény Pista ettől a látványtól, hogy még a nyelve is hozzáfagyott a szápadlásához. Azért valahogy mégiscsak kinyögte az illedelmes köszöntést, amire édesanyja tanította volt.

– Adjon Isten jó estét, öreganyám!

Az emberi szóra sziszegni kezdett nyomban valamennyi kígyó. Hátukat görbítették a fekete macskák, s a csúnya, vén Vasorrú Bába úgy nézett reá, mintha azon nyomban föl akarta volna falni. Csorba szájában megvillant egyetlen, nagy, emberevő foga.

– Szerencséd, hogy öreganyádnak nevezteél – mordult föl végül is –, máskülönbem nyomban fölfaltalak volna. Mi dolgod erre?

– Hát bizony, azzal a szándékkal vágtam neki az erdőnek, hogy Aranykirály országába menjek, s megszabadítsam őket a szarkáktól – vallotta be Pista remegő inakkal. – Bárcsak ne tettem volna. Úgy eltévedtem, hogy azt sem tudom, hol vagyok.

– A szarkák ellen indulsz? – kérdezte barátságosabban a vén banya. – Akkor jó helyen jársz. Úgy haragszom arra a hitvány varázslóra meg a szarkáira, hogy azt sem tudom, mit tegyek! Kipusztítják minden csigámat, minden békámat s még a kígyóimat se hagyják békén! Szerencséd van, hogy idevetett a sorsod. Veled küldöm legkisebb kígyómat, s az kivezet az erdőből egyenesen Aranyország határáig!

Pista megköszönte illedelmesen a Vasorrú Bába szívességét s a kicsi kígyó már indult is előtte, hogy kivezesse a Végnélküli Erdőből. Látni nem láthatta ugyan a rettentő sötétségben, csak a sziszegését követte vakon a fák között. Így mentek, mendégéltek, míg csak ki nem fáradtak mind a ketten.

– Pihenjünk egyet – tanácsolta a kicsi kígyó.

Pista nyomban leterítette ujjasát az erdő nyirkos földjére, rátelepedett, majd előkotorta tarisznyájából a legutolsó hamuban sült pogácsát. Felét a kicsi kígyónak adta, felét maga ette meg.

Tüzet akart gyújtani, mert bizony hűvös volt az éjszaka, s már kotorta is elő a kovát meg a taplót, amikor a kicsi kígyó haragosan sziszegni kezdett:

– Nem tudod, hogy mi, kígyók félünk a tüztől? Ha tüzet gyújtasz, úgy itt hagylak, hogy sohasem látsz többet!

Így hát nem gyújtott Pista tüzet, csak magára húzta az ujjast, s nyomban álomba is merült. Az éjszaka közepén azonban arra riadt, hogy valaki sziszeg a fülébe. A kicsi kígyó volt. Fázott az istenadta, csak úgy reszketett.

– Melegíts meg, mert megfagyok! – panaszkodott. – Melegíts meg, mert megfagyok!

Mit volt mit tennie, beengedte Pista a kicsi kígyót maga mellé, az ujjas alá. Reggelig aludtak is békében. Reggel aztán kivezette Pistát a kicsi kígyó az erdő széléig, s megmutatta neki az irányt Aranykirály országa felé.

– Jótét helyébe jót várj! – mondta azonban búcsúzásnál a kicsi kígyó. – Látod ezt a kis csengettyűt a farkam végén? Akaszd le onnan, s vidd magaddal! Talán hasznát látod. Megosztottad velem az utolsó falatodat, megmelengettél, amikor fáztam s én se maradok adósod, amikor szükségben leszel. Csak rázd meg ezt a kis csengettyűt, s ott leszek nyomban!

Pista megköszönte az ajándékot, tarisznyájába tette a kis csengettyűt is a sastoll mellé, s ment a maga útjára. Dél se volt még, s feltűnt a távolban Aranykirály palotája.

Tiszta színaranyból volt ám annak a palotának minden fala, ezüsből a bástyái, és gyémántból az ablakai. Olyan gyönyörűszép volt, hogy Pistának még a szája is tátva maradt tőle! Hát még a palota kertje! Smaragd levelek között rubint rózsák illatoztak. Zenélő szőlő nőtt a szőlőtöveken, mosolygó barack, nevető alma a fákon! Reggel virágoztak, délire már megérett rajtok a gyümölcs, de jaj, alig érett meg a szőlő, barack, alma: máris jöttek a szarkák roppant nagy seregben, s percek alatt elpusztítottak mindent. A király valamennyi katonája együtt nem tudta megvédeni a kertet a szarkáktól. Egy szarkát megöltek, száz támadt helyébe!

Nézte Pista a rettentő pusztítást, amit a szarkák végeztek, s megsajdult tőle a szíve. Hát még, amikor fölpillantott a palota ablakára, s meglátta sírni a szépséges királykisasszonyt! Ömlöttek szegénykének a könnyei, mint a záporosó.

Szaladt föl Pista a palota lépcsőjén, ahogy lábai bírták. Egyenesen a király trónusa elé.

– Felséges királyom, életem-halálom kezedbe ajánlom, azért jöttem ide messzi földről, hogy megszabadítsam fölségedet ezektől az utálatos madaraktól!

– Édes fiam – sóhajtott a király –, ha meg tudod ezt tenni, tiéd a leányom, s fele királyságom! De ha nem – tette hozzá komoran –, kivájják ám a szarkák mindkét szemedet, édes fiam, mint mindenkinek eddig, aki csak megpróbálkozott ezzel. Gondold meg hát jól, amíg nem késő! De a szépséges királykisasszony keserves sírása úgy megmarkolta a Pista szívét, hogy nem hallgatott az okos szóra. Csak megrázta a fejét, makacsul.

– Egy életem, egy halálom – felelte –, zárasson be Felséged holnap a gyümölcsöskertbe, s megmérkőzöm én, ha kell, az eleven ördöggel is! Előbb azonban pihennem kell egyet, mert nagy utat bejártam, amíg ideértem.

Király parancsára megetették, megittatták Pistát az udvari cselédek, aranyos szobában ágyat is vetettek neki, s még a folyosókon is csak lábujjhegyen jártak, hogy aludni tudjon.

Másnap reggel aztán levezették a kertbe, s rázárták az aranyajtót. Ült Pista a kertben, gyönyörködött a virágzó fákban, nézte a zenélő szőlő, mosolygó barack és nevető alma gyors növekedését, s olykor még az ablakra is fölneézett, ahol a királykisasszony könyökölt.

Délire szépen megpirosodott az alma, megsárgult a barack, s már a szép kövér szőlőgerezdek is zenélni kezdtek, amikor egyszerre csak, akár egy fekete felleg, megjelentek a szarkák, s nekiestek a sok szép gyümölcsnek.

Pista se volt rest, két kézre kapta a vándorbotot, s csapkodni kezdte vele szaporán a szarkákat. De ahol egyet megcsapott, száz jött a helyébe, s olyan rikácsolást végzett a sok gaz madár, hogy rossz volt hallani.

– Kár! Kár! – rikácsolták a szarkák, szárnyaikkal csapkodva Pista feje körül. – Kár, kár, hogy így végződik fiatal életed! Szemedet kivájjuk, szívedet kitépjük, kár, kár!

Végül is Pista kifáradva roskadt le a földre.

– Ha meg kell halnom, meg kell halnom – mondta. – De mielőtt meghalok, hadd ízleljem még egyszer édesanyám pogácsáját, legalább egy utolsó morzsányit belőle...

Belenyúlt a tarisznyába, de hiába turkált benne, még csak egy morzsára valót sem lelt benne, sehol. Ahelyett azonban egyszerre csak kezébe akadt a sastoll, amit a saskirály fiától kapott volt a pusztaság közepén.

– Megpróbálhatom – gondolta –, nagyobb bajban már nem lehetek úgysem!

Azzal feldobta a sastollat a levegőbe, a feléje csapkodó szarkák közé. A következő pillanatban úgy elsötétült az ég, mintha csak éjszaka lett volna. Súlyos szárnyak suhogtak. Ezernél is több sas csapott alá az ég magasából a rikácsoló szarkaseregbe, s pillanatok alatt végeztek valamennyivel. Egyetlen élő szarka sem maradt sehol. S ahogy jöttek, úgy el is tűntek a sasok megint.

Szaladt is le a palotából a szépséges szép királykisasszony, egyik szeme

sírt, másik nevetett, úgy borult a Pista nyakába.

– Megmentetted a kertemet, ismeretlen vitéz – rebegte –, tied vagyok életem végéig! Ügyelj azonban – súgta a fülébe –, édesapám, az Aranykirály máris megbánta, amit ígért. Kínál majd neked mindenféle ajándékot, de bármit is kínáljon, ne fogadd el. Csak az én kezemet kérd tőle, mást semmit!

Igaza volt ám a királykisasszonynak, mert Aranyország királya először egy szekérre való aranyat s egy szekérre való gyémántot ígért Pistának, majd megtoldotta ezt is még tíz szekér arannyal s még tíz szekér gyémánttal, de Pista csak rázta a fejét makacsul.

– Az ígéret szép szó, ha megtartják, úgy jó – hangoztatta egyre. – Felséged a lánya kezét ígérte, s nekem nem kell semmi egyéb, csak amit Felséged ígért!

– Legyen hát akaratod szerint – mordult fel végül is haragosan a király –, de csak akkor, amikor felhozod a Feneketlen Tó mélyéről királyságom legdrágább kincsét, vasból kovácsolt karikagyűrűmet, amit elloptak, s a tóba ejtettek azok a tolvaj szarkák. Anélkül nincs menyező!

Leballagott hát Pista a Feneketlen Tó partjára, leült nagy szomorúan egy sziklakőre, s töprengeni kezdett, hogy mitévő is legyen. Hogyan hozhatná föl a király gyűrűjét olyan tóból, melynek még fenéke sincsen?

– Bizony, üres kézzel s üres tarisznyával kell hazamenjek, világszégyenére – sóhajtotta elkeseredetten –, még csak egy maradék pogácsám sincs az útra!

Megrázta haragjában az üres tarisznyát, s ahogy rázta, csak megszólalt abban egy kicsike ezüstcsengő, amiről már régen meg is feledkezett.

S abban a szent pillanatban megjelent mellette a sziklakövön a legkisebbik kígyócska.

– Mit kívánsz, édes gazdám? – kérdezte a kicsi kígyó.

Elmondta Pista a maga bűját-baját nagy szomorúan.

– Soh’ se búsulj – sziszegte a kicsi kígyó –, jótét helyébe jót várj!

S azzal már el is tűnt a Feneketlen Tó mélységében. Háromig se számolhatott volna Pista, s már hozta is fel szájában a király vasgyűrűjét.

Nosza, szaladt föl vele Pista a palotába! Erre már a király se tehetett egyebet, papot hozatott, s olyan lakodalmat rendezett, hogy még a siketnémák is táncra kerekedtek.

Szerencsés Pista pedig a szépséges-szép királykisasszonnyal együtt megkapta a fele királyságot is, s azon nyomban aranyos hintót küldött édesszüleiért, s minden testvérének egy-egy zsák aranyat, ajándékba.

A szegény ember és a felesége pedig oda is költöztek Pista fiok palotájába, nagy örömmünnet ülték, s boldogan élnek ott ma is, ha meg nem haltak.

A ZÖLD SZAKÁLLÚ KIRÁLY FIA

A ZÖLD SZAKÁLLÚ KIRÁLY FIA

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy zöld szakállú király, aki hadainak élén háborúzni ment idegen országba. Amikor útra kelt, azzal búcsúzott el feleségétől, hogy néhány hét múltával bizonyára otthon lesz megint. A háborúzás azonban egyre messzibbre elvitte hazulról, távoli idegen országokba, s nemcsak hetek, de bizony hónapok is, esztendők is teltek, míg végre befejezhette a háborút, s elindulhatott hazafelé. Egy este, amikor csapataival letáborozott egy erdő szélén, nagyon megsomjazott ám a király, s lehasalt a patak partjára, hogy a kristálytisztá, hűvös hegyi vízből nagyot igyék. De alig kortyantott kettőt, amikor egyszerre csak elkapta valami a szakállá végit, s nagyot rántott rajta. Nagy, szőrös kezét látott maga alatt a vízben, az húzta a szakállát lefelé.

– Ereszd el a szakállamat! – kiáltotta alá mérgesen a király. – Akárki is vagy, ereszd el a szakállamat tüstént!

Azonban ahelyett, hogy elengedte volna, a szőrös, nagy kéz egyre alább húzta a király fejét a szakállánál fogva. Már az orra is a vízben volt egészen, s azt hitte, hogy odanyuvad hamar, amikor alatta a vízben megszólalt egy mély hang.

– En a vizek királya vagyok. Ha nekem adod azt, ami a palotádban van, de nem tudsz róla, elengedem a szakálladat!

– Mi lehet ott, amiről nem tudok? – csodálkozott a király.

– Ne törődj te azzal – felelte a hang odalent –, csak ígérd meg, hogy nekem adod, bármi is legyen az, s elengedlek tüstént.

Mit tehetett a zöld szakállú király egyebet? Hogy megmentse az életét, megígérte, hogy ami a palotájában van, de ő nem tud róla, azt viheti a Vizek Királya, amikor akarja. Erre aztán a szőrös kéz elengedte a szakállát, s folytathatta útját hazafelé.

Egész úton azon tűnődött azonban, hogy mi lehet a palotájában olyasmi, amiről nem tud?

Hát, ahogy hazaér, jön elébe a felesége lefele a nagy márványlépcsőn, s kézen fogva vezet egy szép, ügyes fiúcskát.

– Isten hozta, édes uram, csakhogy hazatért már! – esett a nyakába a királyné asszony. – Mégcsak a kisfiát sem láthatta mindeddig, hiszen fél évre rá született, hogy háborúba indult! Isten hozta hát idehaza!

Tátva maradt a szája a zöld szakállú királynak, amikor a kisfiára bámult. Ez volt hát, amiről nem tudott, s amit odaigért látatlanban a Vízikirálynak.

El is szomorodott nyomban. Hát még a felesége! Siralomra változott az öröm. Gyászba öltözött a palota, gyászolt az ország.

De aztán teltek a napok, s a Vízikirály nem jelentkezett, hogy beváltsa az adott szót.

– Talán csak tréfálkozott – mondta a királyné, reménykedve –, vagy talán megfeledkezett róla!

Úgy látszott, hogy a királyné asszonynak volt igaza. Teltek a napok, hetek, hónapok, és semmi se történt. Rendre abbahagyta a gyászolást az ország, s ahogy teltek az évek, mindenki meg is feledkezett a Vízikirályról, még maga a zöld szakállú király is. A királyfi daliás fiatal legénnyé növekedett, akiben örömét leltek mindenki. Már-már azon kezdtek gondolkodni, hogy hol keressenek számára megfelelő feleséget, amikor egyszerre csak haragos, fekete fellegek tornyosultak a palota fölé, dörgött

az ég, villámok csattogtak, megeredt a zápor, s a záporosó mélyéből megszólalt egy mély hang:

– Eljöttem azért, amivel tartozol nekem! Fiadat akarom!

Megrémült a zöld szakállú király, megrémült a királyné rettentően.

– Gyere, tárgyaljuk meg a dolgot – javasolta a zöld szakállú király –, valahogy csak megegyezhetünk. Kaphatsz aranyat, ezüstöt, amit kívánsz!

– Nekem csak az kell, amit ígértél! – dörgött alá a viharból a Vízikirály hangja.

– Döntsön akkor párviadal! – kiáltotta kétségbeesetten a zöld szakállú király. – Állj ki velem egy szál kardra, ha legyőzől, ölj meg, csak a fiamat hagyd élni!

Dördülő kacaj volt a felelet. Megremegtek a palota falai.

– Egyenlővé teszem országodat a földdel, ha ígéretedet megszeged! – ordított alá a Vízikirály. – Elmosom palotádat, ledöntöm városaidat, vízbe ölöm népedet!

A királyfi odalépett atyja elé.

– Ne essék pusztulás az országra miattam – mondta –, megyek én magamtól, s holtomig szolgálom a Vízikirályt, ha kell.

Azzal elbúcsúzott zokogó anyjától, könnyező apjától, s bátran kilépett a palota ajtaján a dühöngő viharba. A következő pillanatban egy szélroham elkapta, s eltűnt szem elől a fekete fellegek között. Elült az orkán nyomban, kisütött a nap is, azonban a király s a királyné gyászára nem volt orvosság. Búslakodtak szegények nappal és éjszaka egyetlen gyermekük sorsán.

Ezalatt a Vízikirály forgószele vitte, vitte a királyfit hegyek, völgyek felett, egyenesen a Vízikirály palotája elé.

– Királyfi voltál – mordult rá a Vízikirály haragosan –, most disznópásztor leszel!

Azzal odatette a királyfit disznót őrizni.

A disznólegelő aljában volt egy kicsi patak, s hát, ahogy egy délután ott sétál a disznópásztor-királyfi a gyeppen turkáló malacok mögött, mit lát az egyik fűzfabokron? Egy gyönyörű szép csipkeruhát. Minden csipkéje tiszta aranyból volt! Nézdegél erre, nézdegél arra, hogy ugyan bizony, kié lehetne ez a szépséges ruha, de nem lát egy lelket sem, sehol.

Csupán hét aranykacsát feredni a patak vizében. Fogja hát a királyfi az aranycsipke-ruhát, összehajtogatja szépen, s a tarisznyába teszi. Aztán csak lépked erre, lépked arra, a disznók megett.

Múlik az idő, alászáll a nap is. A királyfi is készül hazafelé a disznókkal, amikor egyszerre csak nagy lárma támad ám odalent a pataknál.

Hápnak az aranykacsák, verdesik szárnyukkal a vizet! Szalad a királyfi, hogy megnézze, mi a baj. Alig ér azonban a patakhoz, szárnyra kerekedik hat aranykacsa nagy ijedelemmel, s elrepülnek, Isten tudja, hová. Csak a hetedik maradt ott a vízen. Fordul erre, fordul arra, csapkod a szárnyával, de nem tud fölrepülni. Begázol hát a királyfi a patakba, hogy megnézze, mi baja az aranykacsának. De uram bocsá', alig ér a közelibe, egyszerre csak átbucskázik az aranykacsa a fején, és egy gyönyörű szép, csóré leányzóvá változik ott, a patak vizében.

– Add ide a ruhámat! Add ide a ruhámat! – kérleli esedezve. – Ott van a tarisznyádban!

– Ha csókot adsz érte! – mondja a királyfi.

Mit tehetett egyebet a leány, csókot adott a királyfinak a ruháért. Olyan édes volt ám a csókja, mint a méz. Meg is dobbant a királyfi szíve tőle.

– Akárki is vagy, szépséges hajadon – mondta a királyfi –, vagy te leszel a feleségem, vagy soha senki!

– Lennék én szívesen, disznópásztor-királyfi – felelte a leány –, csakhogy én vagyok a Vízikirály egyetlen leánya, s édesapám bizony fejedet véteti, ha megtudja, hogy mi történt közöttünk. Hanem ide figyelj – mondta, s lehúzott ujjáról egy kicsi aranygyűrűt –, vedd ezt a gyűrűt, tedd a kisujjadra. Aztán menj apámhoz, és kérd a kezemet tőle. Haragjában bármit is kívánjon tőled, te csak vállalkozz a próbatételre. Mikor aztán magadra maradsz, fordíts egyet ezen a gyűrűn, s én méhecske formájában ott leszek nyomban az ablaknál. Csak nyisd ki az ablakot, és bármi legyen is a feladat, amit apám kíván tőled, én majd megoldom valahogy.

Azzal magára kapta az aranycsipkés ruhát, s pillanat alatt úgy eltűnt, mintha soha ott se lett volna. Ha nem lett volna a királyfi ujján a kicsi karikagyűrű, bizony azt hitte volna, hogy álmódott.

Másnap reggel aztán, miután kihajtotta a disznókat a legelőre, fölment a palotába, s odaállt a Vízikirály trónusa elé.

– Na, mi a baj? – mordult rá a Vízikirály barátságatlanul.

– Nincs nekem semmi bajom – felelte a királyfi –, mindössze azért vagyok itt, hogy feleségül kérjem Felségedtől a szépséges királykisasszonyt!

– Az én lányomat? – szörnyedt el a Vízikirály. – Feleségül adjam a lányomat egy disznópásztornak?

– Ha hazaenged Felséged, király leszek én is – mondta a királyfi –, s feleségem királyné!

– Van benned bátorság, azt látom – nézett reá bosszúsan a Vízikirály –, beszélni is tudsz. Lássuk hát, mennyi benned az ész, meg az ügyesség!

Három próbát kell kiállnod. Ha megállod azokat, viheted a lányomat.

Ha nem, halállal sújtalak vakmerőségedért. Válassz tehát: vállalod a próbatételt, avagy visszamégy disznópásztornak életed végéig?

– Egy életem, egy halálom – felelte a királyfi –, Felséged lánya nélkül amúgy sem érne semmit az élet! Kezdjünk hát hozzá a próbatételhez!

– Úgy legyen hát, ahogy akarod – bólintott a Vízikirály gonosz nevetéssel, azzal bevitte a királyfit a palota egyik szobájába, elébe tett egy káposztalevelet, és azt mondta:

– Ha nem csinálsz nekem ebből holnap reggelre egy darutollas kalapot, készülj halálodra!

Azzal otthagya a megdöbbszent királyfit, s rázárta az ajtót.

Alig maradt magára szegény feje a káposztalevéllal, fordított is egyet a gyűrűn nyomban. Kint az ablak üvegén döngöcsélni kezdett egy méhecske.

– Engedj be, szerelmem, engedj be!

A királyfi kinyitotta az ablakot. Egyet bucskázott a kicsi méhecske, és átváltozott tüstént szépséges királykisasszonnyá.

– Jaj, édes szerelmem – sóhajtott a királyfi –, olyasmit kíván tőlem az apád, amit lehetetlen megtenni. Hogyan csinálhatnék én ebből a káposztalevélből darutollas kalapot?

– Ennyi az egész? – nevetett a királykisasszony. – Hol az a káposztalevél? Kezébe vette, reá lehelt háromszor, s hát csodák csodája: olyan darutollas

kalap lett belőle, hogy ritkította párját!

Csókolóztak, szerelmeskedtek a fiatalok még egy darabig, aztán a szép királykisasszony méhecskévé változott újra, és kirepült az ablakon. Másnap reggel jött a Vízikirály nagy, döngő léptekkel, nyitotta az ajtót, de bizony legyökerezett a lába a küszöbön, amikor meglátta a darutollas kalapot. Nézte, forgatta, csóválta a fejét.

– Hát, az első próbát megálltad – ismerte be végül is rosszkedvűen –, na de lássuk, hogyan állod meg a másodikat!

Azzal odalökött a királyfi elé egy másik káposztalevelet.

– Csinálj nekem ebből holnap reggelre ezüstsarkantyút – parancsolta –, mert ha nem, halálnak halálával halsz meg!

Azzal rázárta újra az ajtót. A királyfi gyorsan fordított egyet az ujján lévő gyűrűn.

– Engedj be, szerelmem, engedj be! – döngicsélt hamarosan a méhecske odakint.

A királyfi kinyitotta az ablakot, s a méhecske átváltozott nyomban a szépséges királykisasszonnyá. Mikor meghallotta, hogy mit kívánt az apja, csak pattintott egyet az ujjával, s a káposztalevél átváltozott azon nyomban csillogó ezüstsarkantyúvá.

Dühöngött ám másnap reggel a Vízikirály, amikor meglátta az ezüstsarkantyút.

Haragjában hozatott egy vödör vizet, s rákiáltott a királyfira:

– Csinálj nekem ebből holnap reggelre százholdas gyümölcsöskertet, s legyen a fákon alma is, körtve is, szilva is, mert ha nem, szörnyű halállal halsz meg!

Azzal rázárta újra az ajtót.

Megjött a méhecske, királyleánnyá változott, de mikor megtudta, hogy mi a harmadik próba, szomorúan rázta meg a fejét.

– Bizony, itt még én sem tudok segíteni – mondta –, nem marad más hátra, édes szerelmem, meg kell szökjünk! Fordíts kettőt az ujjadon lévő gyűrűn, s vadgalambbá változol. Vadgalambbá változom én is, és tovaszállunk, amilyen gyorsan csak tudunk!

Alig mondta ki a szavakat, vadgalambbá változott máris. A királyfi se volt rest, fordított kettőt a gyűrűn, s vadgalambbá változott ő is. Azzal kiröpültek a nyitott ablakon.

Szálltak, szálltak egymás mellett a királyfi országa felé. De még messzire se jutottak, mikor egyszerre csak nagy szél támadt mögöttük.

– Szélcselédét küldi utánunk apám! – ijedt meg a királykisasszony. – Gyere, húzódjunk meg egy sűrű bokorba.

Behúzódtak hát egy sűrű bokorba. Éppen idejében, mert jött a szél, suhogtatta a fákat, fújta a homokot, kereste a menekülők nyomát. Hiába keresett azonban, nem lelte meg őket, s végül is hazatért gazdájához.

– Felsőleges uram – jelentette a szélcseléd a Vízikirálynak –, hiába kerestem, nyomukra se leltem! Mindössze két szerelmes vadgalambot láttam egy bokorba bújva!

– Óh, te ostoba cseléd! – mérgelődött a Vízikirály. – Ők voltak azok! Vihar szolgám, eredj hát te utánok. Élve, vagy halva, de visszahozd őket!

Nyargalt hát a vihar a menekülők után. Jó messzire voltak már azok, amikor egyszerre csak villámlani kezdett mögöttük.

– Apám-uram viharszolgája nyargal ám mögöttünk – ijedt meg a királykisasszony.

– Csak úgy menekülhetünk meg, édes szerelmem, ha én szivárvánnyá változom, te pedig napsugárrá. Fordítsd meg ujjadon háromszor a gyűrűt!

Úgy is történt. A szép királykisasszony szivárványos kapuvá változott, a királyfi pedig aranyos napsugárrá. A szivárványkapu előtt megtorpant a vihar, nem mert továbbmenni. Hazatért urához.

Akkorát ordított a Vízikirály, hogy megremegett a világ négy sarka is belé.

– Ostoba szolga! Hát túljárt a leányom a te eszeden is! Na, majd én magam megyek utánok!

Azzal felkapta villámaid, megtöltötte tarisznyáját záporosóvel, mennydörgéssel, s eredt utánok, mint a fergeteg. Már majdnem odahaza voltak, amikor utolérte őket. A távolban látszott is már a zöld szakállú király palotája.

– Jaj, édes szerelmem, apám maga jön most – ijedt meg a királykisasszony, amikor meghallotta az első mennydörgést –, nem tudom, hogy sikerül-e, de egy valamit még megpróbálhatunk. Én patakká változom gyorsan, te pedig, szerelmem, változz rákká! Apám megismer majd, s amikor lehajol hozzád, kapaszkodj az orrába minden erőddel, s el ne ereszd, bármi történik is! Gyorsan, mielőtt késő!

A következő pillanatban kicsi patakká változott a királykisasszony, a királyfi pedig rákká.

– Aha! – mennydörgött reájok a Vízikirály –, engem nem csaptok ám be! Azzal leugrott orkán-paripájáról, s odalépett a kicsi patakhhoz.

– Változz kavicsá, s a zsebembe teszek! – parancsolt lányára a Vízikirály.

– Hajolj közelebb, nem hallom, mit mondasz – felelte a királykisasszony a patak vizéből.

A király közelebb hajolt hozzá.

– Változz kavicsá! – parancsolta.

– Még mindig nem hallom, hajolj közelebb! – felelte a patak.

Lehajolt a Vízikirály még jobban. Orra majdnem a vizet érte már. Abban a pillanatban a rákká változott királyfi elkapta ollójával a Vízikirály nagy, görbe orrát, s beleakaszkodott minden erejével.

– Hé! Ereszd el az orromat! Ereszd el tüstént! – ordított a Vízikirály.

De bizony a rák nem eresztette el, hanem még jobban belecsimpaszkodott.

Fájt a Vízikirály orra kegyetlenül.

– Adok neked aranyat, ezüstöt, ha elengeded az orromat! – rimánkodott.

– Nem kell nekem se aranyad, se ezüstöd – felelte a rák –, csak a leányod kezét kívánom!

– Legyen hát a tied! – mordult föl a Vízikirály. – Patakban kaptam el apád szakállát, patakban kaptad el érte az orromat. Nem tartozunk hát egymásnak semmivel!

De a rák még mindig nem eresztette el a Vízikirály orrát.

– El nem engedlek addig, míg áldásodat nem adod!

De erre már elnevette magát a Vízikirály.

– Makacs legény vagy, hallod-e? – mondta nevetve. – Emberére lelt benned a leányom! Megkapjátok hát áldásomat is, úgy legyen!

Szavát is állta a Vízikirály. Olyan lakodalmat csaptak, hogy záporosó helyett tokaji bor szakadt az égből is. A zöld szakállú király örömeiben

egész királyságát átadta a fiának, s ő maga pedig olyan barátságba keveredett a Vízikirályal, hogy attól kezdve együtt járták a világot széltében, hosszában. A fiatalok pedig boldogan éltek, s nagy-nagy szerelemben, amíg csak meg nem haltak.

OKOS KATI

OKOS KATI

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, élt egyszer egy szegény asszony a lányával, akinek Kati volt a neve. Olyan okos volt ám ez a Kati, hogy még a legfurfangosabb ember eszén is könnyűszerrel túljárt.

Kedvelte a tréfát, s bárki bárhogyan is próbálkozott vele, bolondját járatta mindenkivel. Messzire el is jutott az okos leányzó híre, el bizony, még a király palotájába is.

Nagyot nevetett ám a király, amikor elmondták neki udvari népei Okos Kati hírét. Nevethetett is, mert ő maga is furfangos eszű ember volt, akinek nem akadt párja sehol a világon. Nem is hitte el, hogy akadhat olyan fityfiritty leányzó a földkerekségen, aki képes ész és furfang dolgában megmérkőzni vele. Szót is üzent tehát nyomban fullajtárjaival a szegény asszony lányának, hogy jöjjön hát, ha van mersze, s próbáljon túljárni az ő eszén, ha tud.

Idejében jött ám a királyi meghívó, mert éppen beteg volt nagyon a Kati anyja, s nem volt étvágya semmire.

– Lányom, lányom – hajtogatta egyre a szegény asszony –, valamikor réges-régen ettem egy kis darabocskát a király kalácsából, s annak az íze itt van a nyelvemen ma is. Ha elmennél, Kati, a király palotájába, s hoznál nekem egy morzsányit bár abból a kalácsból, bizony, meggyógyulnék! Percig se kérette magát a leány, hanem indult egyenesen a királyi palota felé. Mikor a palota elé ért, elkezdett járkálni fel-alá, mintha csak elvesztett volna valamit az udvaron. Kis idő múlva látta a szakácsot, ahogy egy nagy ezüsttálcán vitte át a kamarába a frissen sült kalácsot. Odaszaladt gyorsan hozzá.

– Siess, szakács, siess a királyhoz! Fontos dologban beszélni kíván veled! Add ide a tálcát, majd én ügyelek a kalácsra addig!

Szaladt is a szakács fel a palota lépcsőjén, ahogy lábai bírták, szaladt a szerencsétlen, ahogy tudott, s kopogás nélkül esett be a tanácskozószoba ajtaján, ahol éppen az ország ügyeit intézte a király. El is futotta őfelségét a méreg.

– Mit akarsz itt, orcátlan szakácsa!? – ripakodott a rémült emberre.

– Azt mondta a leány, hogy hívatott felséged! – rebegette a szakács.

– Miféle leány?

– Hát, aki a kalácsot ügyeli a konyhában!

Lement a király a konyhába nyomban, s vele együtt a palotás urak, de híre se volt már ott se leánynak, se kalácsnak. Az ajtófélfán azonban, gombostűre szúrva, ott csüngött egy kis darab papír, s a kis darab papíron így hangzott a különös írás:

Köd előttem, köd utánam,
Imre királyt megréfáltam,
Itt se voltam, el se mentem,
Azt se tudod, mit mért tettem!

Ne vess rajta, s ismerd be:

Okosabb Kati, mint te!

Nevetett is Imre király a versikén, csóválták fejüket a megbotránkozott udvarbeli urak, de Katinak már bottal üthették a nyomát. Sietett ő haza beteg édesanyjához, a királyi kaláccsal.

Evett is az anyja a finom kalácsból, meg is jött az étvágya tőle, de az egészsége mégsem jött helyre.

– Hej, lányom, lányom – sóhajtotta a betegágyon –, jó vagy te hozzám nagyon. Hoztál a király kalácsából, ehettem is belőle, de az igazat megvallva, valami még mindig hiányzik.

– Mi hiányzik, édesanyám? – kérdezte Kati az anyját –, mondja meg, s megszerzem azt is!

– Hát bizony – sóhajtotta az anyja –, száraz ám a király kalácsa királyi bor nélkül, s nem megy le a torkomon sehogy sem...

Nosza, fordult Kati egyet, s ment vissza a király udvarába, ott is egyenest a borospincékhez. Meg is lelte a királyi bormestert hamar. Ott kóstolgatta ökelme a királyi borokat, ahogy mesterségéhez tartozott.

– Bormester úr, bormester úr! – szaladt be hozzá Kati lelkenedezve. – Siessen gyorsan őfelsége, Imre királyhoz! De gyorsan ám! Fontos, nagy dologban hívhatja magához. Majd én ügyelek itt mindenre addig, csak menjen, ne várakoztassa a királyt!

Rohant is a bormester lóhalálában, fel a palotába, nyitva hagyott maga mögött pinceajtót, mindent. De hát ott volt a leány, ügyelt az a borra. Ügyelt ám, de hogy! Mire szégyentől vörös ábrázattal visszaérkezett a bormester, nyomában a királlyal, már újra csak a versikét lelték az ajtóra aggatva.

Köd előttem, köd utánam,
Imre királyt megréfáltam,
Itt se voltam, el se mentem,
Azt sem tudod, mit mért tettem!

Ne vess rajta, s ismerd be:

Okosabb Kati, mint te!

Nevetett is, bosszankodott is a király, de Kati útban volt már az üveg borral beteg édesanyjához. Meg is itta a drága jó bort a beteg mind az utolsó csöppig. A jókedve azonban mégsem jött meg tőle.

– Hej, lányom, lányom – sóhajtotta szomorúan –, ettem egyszer a király almájából, s azóta is itt érzem számban az ízét. Ha csak egy maréknyit is hozhatnál belőle, bizony meggyógyulnék!

Mit tehetett Kati egyebet? Ment vissza a királyi udvarba, addig kerülgette a palotát, amíg meglelte hátul az almáskertet, s annak kapujában a király kertészét. Úgy szakadt rá a meglepett kertészre, mintha kergették

volna.

– Kertész úr, kertész úr! – kiabált már messziről. – Siessen gyorsan, mert hívhatja a király! Ebben a szent percben!

Rohant is a kertész mintha eszét vették volna, Kati meg megszédte a kötényt királyi almával, s mire a lélegzetét veszítve megérkezett Imre király udvari népével s a megrémült kertésszel a háta megett, hogy lássa, miféle agyafürtséget követett el Kati megint, már újra csak a versikét lelte az almáskert kapujára tűzve:

Köd előttem, köd utánam,
Imre királyt megréfáltam,
Itt se voltam, el se mentem,
Azt se tudod, mit mért tettem!

Ne vess rajta, s ismerd be:

Okosabb Kati, mint te!

Most azonban nem nevetett a király, hanem iszonyú méregre gerjedt, amikor meglátta, hogy kedvenc almafájáról hiányoztak a legszebb almák. Még a hasa is megfájdult a bosszankodástól olyan nagyon, hogy hívatni kellett az udvari orvosokat. De hiába jöttek azok, egyikük sem tudta meggyógyítani a király hasfájását. Törték a fejüket, de még az okát se tudták kideríteni.

Amikor Kati hírére vette a király betegségének, orvosnak öltözött, fekete köpenyegbe, s bebocsájtást kért a palotába. Idegen országból való tudós doktornak adta ki magát, aki egyedül képes meggyógyítani a királyt. Be is bocsájtották a király betegágyához nyomban.

Kati megvizsgálta a király kezeit, megvizsgálta a nyelvét, megvizsgálta a mellét is, majd bölcs bólogatások közepette kijelentette, hogy őfelsége hasfájásának oka nem egyéb, mint bosszankodás, s hogy az ilyenfajta hasfájás ellen csak egyetlenegy orvosság van. Hintsék be a király egész testét sóval és paprikával, majd varrják be ökörbőrbe, hogy kiizzadhassa magából a bosszúságot.

A királyi cselédek hozzá is fogtak a gyógyításhoz, de alig hintették be sóval és paprikával a beteg testét, viszketni kezdett annak a bőre úgy, hogy esze nélkül ugrott ki az ágyból. A hasfájás elmúlt, az igaz, de úgy tüzelt a bőre, hogy alig győzték hideg vizes lepedőkkel hűsíteni a cselédek.

– Hol az az átkozott doktor? – kiabálta a király. – Hozzátok ide elém, tüstént!

Az idegen orvos helyett azonban csupán egy darabka papirost hozhattak, amit ott leltek, gombostűre szúrva, a hálószoa ajtaján.

Köd előttem, köd utánam,
Imre királyt megréfáltam,
Itt se voltam, el se mentem,
Azt se tudod, mit mért tettem!

Ne vess rajta, s ismerd be:

Okosabb Kati, mint te!

Most az egyszer aztán igazán megharagudott a király. Parancsot adott nyomban a katonáinak, hogy teremtsék elő a leányt a föld alól is. Meg is lelték azok Katit, be is hozták, s a király parancsára bezárták a várpincébe, hogy ott várja be halála óráját. Úgy haragudott reá a király, hogy saját kezével kívánt végezni vele.

Mikor elfogták volt Katit a katonák, egyetlen kívánsága volt csak.

Hogy magával vihesse kedvenc kócbabáját. A katonák nem láttak semmi rosszat a kívánságban, s megengedték, hogy magával vigye a babát a fogságba. Ez a kócbaba éppen akkora volt, mint maga Kati és éppen úgy volt öltözve, mint ő. Még otthon megtöltötte Kati a kócbaba belsejét mézzel, s mikor a palota börtönében rázárták az örök az ajtót, lefektette a babát az ágyra, s ő maga elbújt az ágy alatt.

Alig szállt alá az éjszaka, jött is Imre király nagy haragos léptekkel, csak úgy csörögtek sarkantyúi a kőpadlón. Csikorgott a zárban a kulcs, nyílt a börtönajtó, belépett Imre, s azon nyomban markolatig döfte kardját a kócbaba mellébe. Fröccsent is ki belőle az édes méz, egyenesen a király szájába.

– Óh, ha tudtam volna, hogy ilyen édes a véred, Kati, bizony, nem öltelek volna meg! – jajdult fel a király. – Jaj, micsoda bolond voltam! Hiszen én magam üzentem érted, hogy gyere, és járj túl az eszemen, ha tudsz, s lám, amikor jöttél, haragomban meg is öltelek, ahelyett, hogy feleségül vettelek volna! Pedig jaj, micsoda okos feleség, micsoda okos királyné lett volna belőled!

Alig ejtette ki ezeket a szavakat, már bújt is elő Kati az ágy alól, s ránevetett a megdöbbent királyra.

Köd előttem, köd utánam,

Lám csak, újra megtréfáltam!

Itt se voltam, el se mentem,

Azt se tudja, mit mért tettem...

De már nem fejezhette be a versikét, mert Imre király azon nyomban karjába kapta, csókjaival árasztotta el, s vitte föl nagy boldogan a palotába.

Olyan lakodalmat csaptak, hogy két hétig ömlött a bor az utcákon, mint a patak vize. Magam is ott voltam, s annyit ettem-ittam, hogy az oldalam is belefájdult. Még a kutyám is úgy meghízott a maradék csontokon, hogy fél évig nem tudott átmászni a szomszéd kerítésén. Aki nem hiszi, nézzen utána!

A ZENÉLŐ EZÜSTKECSKE

A ZENÉLŐ EZÜSTKECSKE

Hol volt, hol nem volt, az Óperenciás-tengeren is túl, ahol a kurta farkú malac túr, volt egyszer egy király, aki nagyon szerette a zenét.

Csodálatosan szép palotában élt ez a király, melynek falai alabástromból voltak, s az alabástromfalakat minden oldalon drágakövek díszítették.

Olyan gyönyörűszépek voltak ám azok a falak, hogy aki arra járt, nem győzte csodálni.

Büszke is volt a király a palotájára, csupán egyetlen szépséges lányára volt büszkébb. Őrizte is a lányát, maga mellett tartotta még országos dolgai közepette is, nehogy valami arra kószáló herceg-úrfi elrabolja a szívét.

A palota hófehér alabástromfalait pedig katonáival őriztette, nehogy piszkos kézzel hozzájuk nyúljon valaki, vagy éppen bemocskolja

sárral. Meg aztán őrizni kellett ám a falakat díszítő sok drágakövet is. Egy kegyetlenül hideg téli éjszakán fiatal katonalegény állt őrségben a falak alatt. Fázott a szerencsétlen nagyon, ahogy ott taposta a havat fel s alá, keserűen gondolt arra, hogy lám, a gazdag urak tűznél melegednek, prémes takarók alatt alszanak, míg a szegény fagy meg a zimankós hidegben. Úgy nekikeseredett a szegény katonalegény, hogy fogott egy darab szentet, s felírta a telehold világánál a fehér alabástromfalakra nagy, fekete betűkkel:

Pénzesé a világ, szegényé a semmi,
Szegény katonával nem törődik senki!

Másnap reggel, ahogy jönnek a palotás tisztek megvizsgálni az őrséget, hát biza, látják a csúnya, fekete írást az alabástromfalon!

– Híjnye, a dolgodat! – estek neki a szegény katonalegénynek. – Ki firkálta ezt a csúfságot oda?

Mit tehetett egyebet a szerencsétlen? Bevallotta, hogy bizony ő írta azt oda, nagy keserűségében. Vitték is nyomban a király elé.

– Azé a világ, akinek pénze van, mi? – mordult rá őfelsége haragosan.

– Bizony azé – felelte bátran a szegény katona, s ahogy fölemelte szemét, hogy a királyra nézzen, tekintete megakadt a szépséges királykisasszonyon, aki ott ült az apja mellett, a trónuson. Olyan szép volt, hogy még a szája is tátva maradt a szegény katonának. Úgy megbűvölte a királykisasszony szépsége, hogy még csak nem is hallotta a király szigorú parancsát:

– Adjatok neki tíz véka ezüstpénzt, s falazzátok be a pénzzel együtt, hadd lássuk, mire megy vele!

Vitték is szegény katonát azon nyomban s tíz véka ezüstpénzzel együtt befalazták a királyi kertet körülvevő kőfal alatti pinceüregbe.

Hadd legyen övé a világ a sok pénz segítségével!

Úgy esett azonban, hogy a szépséges királykisasszonynak nagyon megtetszett ám a fiatal katonalegény. Töprengett hát erősen, hogy miképpen segíthetne rajta, de hiába, nem tudott semmi okosat kisűtni.

Közben egy szegény ötvöseember, aki ott élt a kertet körülvevő kőfalon kívül, likat ütött éjszaka a befalazott katonához, és beszólt hozzá:

– Nyújts ki néhány ezüstpénzt, katona, és én ellátlak ennivalóval, hogy éhen ne pusztulj!

A katona kinyújtott a likon egy maréknyi ezüstpénzt, és a szegény ötvös vizet és ételmet csempészett be az üregbe. Éppen arra járt a királykisasszony kedvenc cselédlnya, s meglátta, hogy mit csinál az ötvösmester.

Szaladt is a királykisasszonyhoz nyomban a hírrel, hogy ne sírja ki a két szemét, mert lám, él még a szegény, befalazott katona. Megörvendett ám nagyon a királykisasszony. Hívatta is titokban, az éjszaka leple alatt az ötvösmestert.

– Ide figyelj, ötvösmester – mondta neki –, tudnál-e készíteni egy ezüstkecskét, elég nagyot ahhoz, hogy egy katona elférjen a hasában?

– Tudni tudnék – felelte az ötvös –, ha lenne ezüstöm hozzá...

– Mondd csak meg a befalazott katonának, hogy én küldtelek – parancsolta a királykisasszony –, s azt üzenem neki, hogy adja ki neked mind a tíz véka ezüstöt, amit a királytól kapott. Te pedig csináld meg belőle a kecskét, kulcsra járó ajtóval az oldalán, s üzenj, amikor elkészültél vele!

Ment is az ötvösmester, még az éjszaka sötétjében, egyenest a kőfalhoz, s mondta a likon át a katonának, hogy mit üzent a királykisasszony.

Ki is adta neki a katona nyomban mind a tíz véka ezüstöt. Az ötvösmester pedig nekilátott a munkának azon nyomban, s mert ügyes kezű mesterember volt, el is készült a kecskével, pontosan, ahogy a királykisasszony rendelte volt. Még maradt is az ezüsből egy vékára való, munkabérnek.

A királykisasszony megnézte az ezüstkecskét, kinyitotta az oldalán lévő kicsi ajtót, s bétett oda egy alabástromból készült zenélő dobozt.

– Most pedig vidd ezt az ezüstkecskét a szegény befalazott katonának – parancsolta –, mondd meg neki, hogy én küldöm. Mondd meg azt is, hogy amikor egyedül érzi magát ott a falban, csak húzza föl a zenélő doboz rugóját ezzel az aranykulccsal, s olyan bűbajos zenét hall majd, hogy minden bánata elmúlik!

Vitte is az ötvös az ezüstkecskét az éjszaka sötétjében a királyi kert falához.

Megtágította ügyesen a likat, s bétolta azt a szegény katonához.

Átadta a királykisasszony üzenetét is, azzal szépen visszarakta a köveket a likba, hogy senki meg ne lássa a csalafintaságot.

Mihelyt magára maradt a befalazott katona, fel is húzta nyomban a zenélő doboz rugóját, ahogy a királykisasszony üzent, s hát olyan csodálatosan szép zene jött ki abból, amilyenhez foghatót soha életében nem hallott. S mert hát egyebet nem tehetett szegény feje úgy sem, muzsikáltatta a dobozt naphosszat, míg csak a királylányról álmodva el nem aludt mellette. Mihelyt pedig fölébredt, előlről kezdte a muzsikálást megint.

A királynak az volt a szokása, hogy minden reggel lement sétálni a palota kertjébe. Hát, ahogy ott sétál egymagában, egyszerre csak megüti a fülét a zene. De micsoda szép zene! Eletében olyat még nem hallott! Szerette a király nagyon a zenét, s keresni kezdte nyomban, hogy honnan is szűrődtek a kertjébe ezek a csodálatos dallamok. Kereste itt, kereste ott, hallgatódzott minden irányba, végül is, akár hitte, akár nem, úgy tetszett, mintha egyenesen a kőfal mélyéből jött volna a gyönyörűséges muzsika.

Hívatta nyomban a kőműveseket, s rájuk parancsolt, hogy essenek neki tüstént annak a falnak, s addig bontsák, míg meglelik a csodálatos zene forrását. A szegény, befalazott katonáról már régen megfeledkezett addigra.

Bontani kezdték a kőművesek a vastag kőfalat, bontották s hát egyszerre csak üregre leltek a falban, s az üregben semmi másra, csupán egy ezüstkecskére. Az ezüstkecske szájából pedig ömlött, ömlött a csodálatosan szép zene.

Vitték is a nehéz ezüstkecskét nyomban fel a palotába, s amíg vitték, még akkor is egyre ömlött belőle a szépséges zene. Zenélt a király trónusa előtt is, szünet nélkül. Vizsgálták a furcsa, zenélő kecskét a király tudósai, de azok se tudták megmagyarázni, hogy mi okozza a zenét. Végül is az egyik meglátott a kecske hasán egy aprócska kulcslyukat. Nosza, próbálták nyitogatni, lakatost is hívtak, de még az se boldogult vele. Sorra rendelte be a király az összes ötvösmestereket, de egyiknél se volt arra való kulcs. Végül, legutolsónak a királykisasszony kívánságára csupán, behívták a palotába a kert alatt lakó ötvösmestert is, hadd próbálkozzon vele. Csodák csodája: alig nyúlt hozzá a zenélő kecskéhez,

felpattant oldalán az ajtó, s kiugrott belőle őfelsége elé a szegény katona.

– Hát te kicsoda vagy? – bámult rá a király.

– Egy életem, egy halálom – rebegte a katona –, bizony én vagyok az az őr, akit Felsőged befalaztatott, mert ráírtam a palota falára, hogy pénzesé a világ. Azóta megtanultam bizony, hogy nem a pénz a legértékesebb kincs a világon.

– Hát mi értékesebb a pénznél? – kérdezte a király.

A katona ránézett az ötvösmesterre, aki ott állt az ezüstkecske fejénél.

– Másodiknak azt mondhatom, felséges uram, hogy egy igaz jóbarát többet ér nem csak az ezüstnél, de még az aranynál is.

– Másodiknak? – csodálkozott a király. – Hát elsőnek mi jön akkor?

Mi értékesebb még egy igaz jóbarátnál is?

– Az első és legnagyobb érték a világon – válaszolt a katona, és a királykisasszonyra nézett –, a szerető, hűségesebb asszonyi szív!

Pirosra gyúlt ám a szépséges királykisasszony arca, akár a bazsarózsa.

– Adta teremtette! – nevette el magát a király. – Úgy látom, ti értitek már egymást! Hát, ha már így történt, csípje meg a kánya, legyél hát országom első katonája!

S azon nyomban lakodalmat csaptak, hét nap és hét éjjel járták a csárdást, még a palota falát is kirúgták két helyen. Cigányt se hozattak, hanem az ezüstkecske zenéjére vigadtak, míg bele nem fáradtak.

Itt a vége, fuss el véle!